

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
ทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ศศิกาญจน์ แปะงามนกุล

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

สิงหาคม 2561

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยพะเยา

THE ROLE OF SCHOOL ADMINISTRATORS IN PROMOTION OF EDUCATIONAL
TECHNOLOGY UTILITY IN THE INSTITUTES OF BASIC EDUCATION UNDER CHIANG RAI
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

An Independent Study in Partial Fulfillment of Requirements
for the Master of Education in Educational Administration

August 2018

Copyright of University of Phayao

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรื่อง

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ของ ศศิกัญจน์ แปงงามนกุล

ได้รับพิจารณาอนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

ของมหาวิทยาลัยพะเยา

..... อาจารย์ที่ปรึกษาการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์)

..... คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สมบัติ นพรัก)

เรื่อง:	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
ผู้ศึกษาค้นคว้า:	ศศิภาณูจน์ แปะงามนวกุล, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม. (การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัยพะเยา, 2561
อาจารย์ที่ปรึกษา:	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. รักษิต สุทธิพงษ์
คำสำคัญ	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่งของกลุ่มประชากรที่ใช้ศึกษาในสองด้านคือด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ กลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม(Questionnaires) จำนวน 3 ตอน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ค่าร้อยละ, ค่าเฉลี่ย (μ), ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ), ค่า t-test และ ค่า F-test ผลการวิจัยพบว่า

1) บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

Title: The role of school administrators in promotion of educational technology utility in the institutes of basic education under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1

Author: Sasikan Paeng-ngamnawakul, Independent Study: M.Ed. (Educational Administration), University of Phayao, 2018

Advisor: Assistant Professor Dr. Ruksit Suttipong

Keyword The role of school administrators, Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1

ABSTRACT

The objectives of this research for studying level and compare The role of school administrators in promotion of educational technology utility in the institutes of basic education under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1. Classified by position' status, gender and age at work of the population that want to studies in two areas were learning and teaching, measurement and evaluation of learning. The population used in this research are the school administrators of the institutes of basic education under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1 totally 103 persons. The method used for collected data was a questionnaire with a rating scale. The statistics used for data analysis were Percentage, mean (μ), standard deviation (σ), t-test and F-test. The researches found that

1) The role of school administrators in promotion of educational technology in promotion of educational technology utility in the institutes of basic education under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1, the overall was at a high level. When considering each side, it was found that every sides were at the high level. 2) Comparing the role of school administrators in promotion of educational technology in promotion of educational technology utility in the institutes of basic education under Chiang Rai Primary Educational Service Area Office 1, Classified by position' status, gender and age at work the overall and each sides were not different.

กิตติกรรมประกาศ

งานค้นคว้าอิสระด้วยตนเองฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีเนื่องด้วยผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออนุเคราะห์ และคำปรึกษาเป็นอย่างดีจาก ผศ.ดร. รักษิต สุทธิพงษ์ อาจารย์ที่ปรึกษาตลอดจนคณาจารย์ที่สอบงานอิสระด้วยตนเองได้ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขงานอิสระด้วยตนเองฉบับนี้ จนสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณ รศ.ดร.สมบัติ นพรัถ ศณบดีวิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ดร.สมบูรณ์ ธรรมลังกา ผู้อำนวยการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 นายอรรณพ จุจันทร์ รองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ดร.วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา นางสาวนิศากร ชันใจ ครูรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยชมพู ผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทุกท่าน และอาจารย์ทุกท่านที่ได้คอยให้ความช่วยเหลือทุกอย่างในระหว่างการทำงานการศึกษา ค้นคว้าอิสระด้วยตนเอง รวมทั้งคำแนะนำ ตลอดจนกำลังใจที่ดีที่มีให้กับผู้วิจัยเสมอมา

ศศิกัญจน์ แปงงามนกุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉุ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
สมมติฐานของการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ของงานวิจัย	6
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ผู้บริหารสถานศึกษา	9
การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา.....	29
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	43
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	48
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	50
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	50
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	51

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	51
การเก็บรวบรวมข้อมูล	52
การวิเคราะห์ข้อมูล	52
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	55
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....	56
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.....	58
ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1.....	70
บทที่ 5 บทสรุป.....	72
สรุปผลการวิจัย	72
การอภิปรายผลการวิจัย.....	77
ข้อเสนอแนะ.....	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	90
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ.....	90
ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย.....	91
ประวัติผู้วิจัย	96

สารบัญตาราง

หน้า

ตาราง 1 แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1...38	
ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม.....56	
ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวม.....58	
ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน.....59	
ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ .. 61	
ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่.....63	
ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามเพศ.....64	
ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนและเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามอายุ.....66	
ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา.....67	

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้น
พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลา
ในการดำรงตำแหน่ง.....68

ตาราง 11 แสดงความถี่และลำดับที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน
การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน 70

ตาราง 12 แสดงความถี่และลำดับที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาใน
การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการ
เรียนรู้ 71

สารบัญภาพ

หน้า

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย49

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในโลกปัจจุบันได้มีการพัฒนาเทคโนโลยีในด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและเจริญก้าวหน้าไปอย่างรวดเร็ว มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ในทุกวงการ แม้แต่ในด้านการศึกษาก็มีการพัฒนาให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงนี้ ซึ่งเราเรียกว่า เทคโนโลยีทางการศึกษา (Educational Technology) “เทคโนโลยี” ซึ่งมีความหมายว่าการกระทำที่มีระบบ เป็นศาสตร์แห่งวิธีการ ซึ่งไม่ได้มีความหมายว่าเป็นศาสตร์แห่งเครื่องมือเพียงอย่างเดียว แต่รวมถึงวัสดุและวิธีการ “สารสนเทศ (Information)” หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่า สารสนเทศ เกิดจากการนำข้อมูล ผ่านระบบการประมวลผลคำนวณ วิเคราะห์และแปลความหมายเป็นข้อความที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้ เมื่อนำมาใช้กับ “การศึกษา” เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา จึงเป็นคำใหม่ที่มีความหมายว่า การนำข้อมูลที่เป็นประโยชน์มาประยุกต์ใช้กับเครื่องมือ วัสดุและวิธีการ เพื่อส่งเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมใหม่เพื่อการเรียนรู้

เทคโนโลยีทางการศึกษา ได้มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาขึ้นอย่างมากในช่วงปลายทศวรรษที่ 1960 หรือปี พ.ศ. 2503 เมื่อโลกได้หันเข้ามาสู่ยุคของคอมพิวเตอร์ ในด้านการศึกษานั้น ได้มีการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ในโรงเรียนเป็นครั้งแรกในปี พ.ศ. 2520 ที่สหรัฐอเมริกา เมื่อบริษัท APPLE ได้ประดิษฐ์เครื่อง APPLE II ขึ้น โดยการใช้ในระยะแรกนั้นมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อการบริหารจัดการ ต่อมาได้มีการพัฒนาโปรแกรมต่าง ๆ เพื่อให้ใช้ได้ง่ายและสามารถช่วยในการเรียนการสอนได้มากขึ้น คอมพิวเตอร์จึงเป็นสิ่งที่ครูและนักเรียนคุ้นเคย และมีการใช้กันอย่างแพร่หลายจนทุกวันนี้ ยุคของมัลติมีเดียเพื่อการศึกษาได้เริ่มขึ้นในปี พ.ศ. 2530 เมื่อบริษัท APPLE ได้เผยแพร่โปรแกรมมัลติมีเดียครั้งแรกออกมา การพัฒนา มัลติมีเดียเพื่อการศึกษาได้มีการดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง อย่างไรก็ตามเพียงภายในสองปี สิ่งที่น่าตื่นเต้นมากกว่าก็ถูกนำมาใช้งานและได้รับความสนใจอย่างมาก นั่นก็คือ อินเทอร์เน็ต (Internet) ปัจจุบันนี้อินเทอร์เน็ตมีอัตราการเติบโตอย่างรวดเร็ว จากการสำรวจในปี พ.ศ.2560 เก็บข้อมูลโดย We Are Social ดิจิทัลเอเจนซี ในประเทศสิงคโปร์และ Hootsuite ทั้งนี้ ข้อมูลทั้งหมดมาจาก 238 ประเทศทั่วโลก รวมถึงประเทศไทย ประชากรทั่วโลกมีประมาณ 7,476 ล้านคน มีผู้ใช้อินเทอร์เน็ตทั่วโลก 3,773 ล้านคน คิดเป็น 50% ในประเทศไทยนั้นผลสำรวจผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในเขตเมืองใหญ่เมื่อเดือน พฤษภาคม 2544 พบว่ามีคอมพิวเตอร์เป็นของตนเองเพียงร้อยละ 24 เท่านั้น ส่วนจำนวนผู้ใช้

อินเทอร์เน็ตมีประมาณ 10 ล้านคน (ร้อยละ 16.6 ของประชากร) และในเดือนมกราคมปี 2560 คนไทยเข้าถึงอินเทอร์เน็ต 67% จากจำนวนประชากรทั้งหมดประมาณ 69 ล้านคน นอกจากนั้น ยังมีการสรุปด้วยว่าการใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยแพร่หลายมากขึ้น เพราะค่าใช้จ่ายถูก การพัฒนาอันนำมาห้ศรัทธาใจของอินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นเครือข่ายแห่งเครือข่ายทำให้มีการเชื่อมโยงกันได้อย่างเสรีไม่มีการปิดกั้น ดังนั้นคนทุกคนจึงสามารถเผยแพร่ข้อมูลของตนบนอินเทอร์เน็ตได้อย่างง่ายดาย พอ ๆ กับการที่สามารถสืบค้นข้อมูลได้จากแหล่งความรู้ต่าง ๆ ทั่วโลก และจากคุณสมบัติดังกล่าวนี้ อินเทอร์เน็ตจึงมีประโยชน์อย่างยิ่งในการศึกษารูปแบบต่าง ๆ เพราะนักเรียนและครูสามารถสื่อสารถึงกันได้โดยผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เช่น อีเมล การใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัยยิ่งขึ้นในการโทรศัพท์หรือประชุมทางไกลผ่านอินเทอร์เน็ต อินเทอร์เน็ตจึงเพิ่มบทบาทสำคัญในการศึกษารูปแบบใหม่และยังช่วยเปลี่ยนแปลงบทบาทของครูจาก “ผู้สอน” มาเป็น “ผู้แนะนำ” พร้อมทั้งช่วยสนับสนุนให้เด็กสามารถเรียนและค้นคว้าด้วยตนเองอีกด้วย เทคโนโลยีการศึกษา เริ่มต้นใช้คำว่า สื่อทัศนศึกษา ต่อมาพัฒนาเป็นเทคโนโลยีการศึกษา ซึ่งการนำสื่อทัศน และวิธีการเข้ามาใช้เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน มีการออกแบบระบบการเรียนการสอน และความก้าวหน้าทางคอมพิวเตอร์ มัลติมีเดียและเครือข่ายคอมพิวเตอร์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของระบบการศึกษาไม่ว่าจะเป็นในระบบ นอกกระบบ หรือตามอัธยาศัย ไม่ว่าจะเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเอง การสอนเป็นกลุ่ม การสอนมวลชน การสอนทางไกล และการศึกษาตลอดชีวิต รวมทั้งแนวความคิดการสอนที่เปลี่ยนแปลงไปทั้ง Teacher Center Child Center หรือ Media Center รวมทั้งการสอนแบบปฏิสัมพันธ์ การสอนผ่านเครือข่าย จะเห็นได้ว่าศาสตร์ของเทคโนโลยีการศึกษา มีพัฒนาการมาเป็นลำดับขั้น และประยุกต์ใช้เพื่อทำให้การศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เทคโนโลยีการศึกษาจึงถือเป็นเครื่องมือการศึกษา ที่มุ่งจัดระบบทางการศึกษาด้วยวิธีการแก้ปัญหาที่มองภาพแบบองค์รวมลักษณะของการดำเนินการแก้ปัญหา จะมุ่งวิเคราะห์สภาพการณ์ทั้งหมด จากนั้นจึงเป็นการจัดความสัมพันธ์ขององค์ประกอบย่อยขึ้นมาใหม่ ให้ความสอดคล้องสัมพันธ์กัน โดยยึดถือหลักว่าให้แต่ละส่วนประกอบย่อยทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด นอกจากนั้น เทคโนโลยีการศึกษา มองภาพระบบทางการศึกษาเป็นระบบใหญ่ที่ประกอบขึ้นด้วยระบบย่อย อีกหลายระบบด้วยกัน กิตานันท์ มลิทอง (2543, หน้า 262) เทคโนโลยีสารสนเทศมีบทบาทสำคัญในการศึกษาและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ คือ การสอนใช้คอมพิวเตอร์ช่วย (คอมพิวเตอร์ช่วยสอน) เป็นการใช้โปรแกรมบทเรียนคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้และการฝึกอบรม สื่อประสม เป็นการใช้ระบบสื่อประสมในลักษณะตัวอักษร ภาพกราฟิกภาพเคลื่อนไหวและเสียง ในการเรียนการสอนและการฝึกอบรม การประชุมทางไกลโดย

วิธีทัศน์ เพื่อเชื่อมโยงการเรียนการสอนระหว่างผู้สอนและผู้เรียน ระหว่างสถาบันการศึกษาให้ ได้เรียนรู้พร้อมกัน ห้องสมุดอิเล็กทรอนิกส์ เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้สอนและผู้เรียนในการ สืบค้นระยะไกล และเชื่อมต่อการสื่อสารระหว่างบุคคลที่อยู่นอกกระบวนการศึกษาภาคปกติ ระบบ สารสนเทศ เป็นการรับประมวผล และจัดการข้อมูลภายในสถาบันการศึกษาเช่น การตรวจข้อสอบ และคำนวณผลสอบ การลงทะเบียนนักศึกษา การใช้บริการห้องสมุด ฯลฯ ระบบฐานข้อมูล เป็น ระบบจัดการและเก็บรักษาฐานข้อมูลต่าง ๆ เช่น ฐานข้อมูลนักศึกษา ฐานข้อมูลอาจารย์ ฐานข้อมูล วัสดุอุปกรณ์การศึกษา ฯลฯ ระบบข่ายข้อมูล โดยใช้ระบบอินเทอร์เน็ตทั้งภายในและภายนอก สถาบันเพื่อการเรียนการสอนและการสื่อสาร

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อดำเนินการกับเรื่องต่าง ๆ เหล่านี้ อย่าง มีประสิทธิภาพ จะต้องมี การวางแผนจัดการ และกำหนดนโยบายจากผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญ ในการผลักดัน ปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนการสอน ให้ก้าวทันเทคโนโลยี และทำการพัฒนาบุคลากรขององค์กรให้มีความพร้อมรับกับเทคโนโลยี ใหม่ ๆ เพื่อนำมาใช้ในการเรียนการสอนในปัจจุบัน และร่วมกันพัฒนาส่งเสริมให้สถานศึกษา เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ อีกทั้งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ได้กำหนดไว้ในหมวด 9 โดยให้ความสำคัญ กับเทคโนโลยีทางการศึกษา และมีมาตราที่นำสนใจคือ

มาตรา 65 ให้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งด้านผู้ผลิต และผู้ใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้ มีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการผลิต รวมทั้งการใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ

มาตรา 66 ผู้เรียนมีสิทธิได้รับการพัฒนาขีดความสามารถในการใช้เทคโนโลยีเพื่อ การศึกษาในโอกาสแรกที่ทำได้ เพื่อให้มีความรู้และทักษะเพียงพอที่จะใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเองได้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

มาตรา 67 รัฐต้องส่งเสริมให้มีการวิจัยและพัฒนา การผลิตและการพัฒนาเทคโนโลยี เพื่อการศึกษา รวมทั้งการติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา เพื่อให้เกิดการใช้ที่คุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการเรียนรู้ของคนไทย

บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง การศึกษา จะต้องสอดคล้องกับ พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้งจะต้อง ส่งเสริมการนำเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ในการบริหารงานด้านต่าง ๆ ทั้ง 4 ด้าน คือการ บริหารวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และ การบริหารทั่วไป ให้เป็น

รูปธรรมและเป็นไปตามเจตนารมณ์ตามพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผลสัมฤทธิ์ จึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งมีบทบาทหน้าที่โดยตรง

ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำของโรงเรียนและเป็นตัวแทนของรัฐ จะต้อง มีบทบาทในการส่งเสริมให้มีการพัฒนาบุคลากรของโรงเรียน พัฒนาผู้เรียน ให้มีทักษะในการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าและเหมาะสมกับกระบวนการ เรียนรู้ของคนไทย อีกทั้งสังคมได้มอบภาระหน้าที่ด้านการศึกษาให้กับโรงเรียน การจัดการ ศึกษาจึงต้องมีการวางแผน กำหนดนโยบาย ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษา แห่งชาติ พ.ศ. 2542 ความสำคัญอันดับแรกจะต้องพัฒนาครูผู้สอนก่อน โดยเฉพาะโรงเรียน ขนาดเล็กที่มีบุคลากรอย่างจำกัด ครูผู้สอนต้องทำหน้าที่หลายอย่าง และเสียเวลาไปกับการงาน ด้านอื่นอยู่พอสมควร การนำเทคโนโลยีมาช่วยแบ่งเบาภาระงานด้านอื่นได้ ก็จะช่วยทำให้ครูมี เวลากับการเรียนการสอนมากขึ้น และที่สำคัญครูจะต้องมีทักษะ มีความรู้ความสามารถใน การใช้เทคโนโลยีนั้น ๆ เมื่อครูมีทักษะและคุ้นเคยกับเทคโนโลยีอันหนึ่ง ก็จะเป็นการง่ายที่ครูจะ นำไปใช้กับเทคโนโลยีอื่น ๆ การพัฒนาความสามารถการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาของครูให้ เกิดประสิทธิผลนั้น จำเป็นอย่างมากที่ผู้บริหารสถานศึกษา จะต้องมีการวางแผนการ ดำเนินการอย่างชัดเจน และมีความเป็นไปได้ ที่สำคัญคือ การบริหารเชิงยุทธศาสตร์ที่มี ประสิทธิภาพ ซึ่งกระบวนการการบริหารเชิงยุทธศาสตร์ ถือว่าเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูป ระบบบริหารจัดการเพื่อการเปลี่ยนแปลงทางการศึกษา เป็นตัวจักรที่สำคัญเพื่อขับเคลื่อนระบบ การศึกษาให้เปลี่ยนแปลงไปสู่สถานะที่ดีขึ้น มีประสิทธิภาพและคุณภาพยิ่งขึ้น สามารถทำให้ ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญที่นำพาประเทศไปสู่จุดมุ่งหมาย (พนม พงษ์ไพบูลย์, 2543, หน้า, 16) อ้างอิงใน ดวงกมล กิ่งจำปา (2555, หน้า 4) กล่าวไว้ว่า ความสำเร็จหรือความล้มเหลวอยู่ที่ครู และบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้บริหาร การศึกษา ซึ่งต้องมีกระบวนการทัศน์ใหม่ในการศึกษา เข้าใจทิศทาง แนวทางที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการจัดการศึกษา ด้วยการกำหนดแผนยุทธศาสตร์ ที่ส่งเสริมให้ ทุกคนนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งสอดคล้องกับ (ปัญญา อึ้งสกุล, 2542, หน้า 26) ตามหลักของการพัฒนา การศึกษานั้น จะต้องมีการกำหนดทิศทาง พัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างไร มีวิธีการอย่างไร ให้สอดคล้องกับสภาพปัญหา หรือ วิฤตการณ์ โอกาส และศักยภาพที่เอื้อต่อการพัฒนาต่าง ๆ ซึ่งจะทำการดำเนินงาน เป็นไปตามเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่าง มั่นคง

จากการที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาว่า ผู้บริหารสถานศึกษามี บทบาทในการส่งเสริมให้ครูมีความพร้อมในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาอย่างไร

มีวิธีการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลอย่างไร และมีข้อเสนอแนะอย่างไร ทั้งนี้ผลของการวิจัยอาจนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดการศึกษา และเป็นแนวทางในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง

ขอบเขตของการวิจัย

1. เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้มีจำนวนไม่มาก จึงใช้ประชากรทั้งหมดเป็นข้อมูลในการทำวิจัยคั้งนี้

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยคั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการผู้บริหารสถานศึกษา ในตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 ท่าน

2. ขอบเขตของเนื้อหา

ตัวแปรอิสระ ได้แก่

1. สถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพศ
3. อายุงานในการดำรงตำแหน่ง

ตัวแปรตาม บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใน 2 ด้านคือ

1. ด้านการเรียนการสอน
2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

สมมติฐานของการวิจัย

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง มีระดับที่แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู ในด้านต่าง ๆ ทั้ง 2 ด้าน ดังต่อไปนี้

1. ด้านการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาจัดการในการส่งเสริมหรือสนับสนุนการเรียนการสอนของครูโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในด้านสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และ แหล่งการเรียนรู้อย่างพอเพียงให้กับผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมหรือสนับสนุนให้ครูทำการวัดผลสัมฤทธิ์และสรุปผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน เมื่อนำเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษามาใช้ในการเรียนการสอน และการบันทึก วิเคราะห์ ประเมินผลข้อมูลของครู

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ทำหน้าที่บริหารจัดการภายในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ที่ได้มอบหมายให้รักษาการแทนผู้อำนวยการโรงเรียน

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หมายถึง การดำเนินการในการที่จะทำให้ผู้สอน นำเอาแนวคิด วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบคอมพิวเตอร์ มาใช้เพื่ออำนวยความสะดวกในการเรียนการสอนให้มากขึ้น

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาที่จัดการเรียนการสอนขั้นพื้นฐานทุกระดับช่วงชั้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. ได้ทราบถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อนำเอาข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาสถานศึกษา

2. ได้รู้ถึงความแตกต่างในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง เพื่อใช้เป็นแนวทางการปรับปรุงการดำเนินการให้เกิดประสิทธิผล

3. ได้ทราบข้อเสนอแนะในบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เพื่อจะได้รับทราบปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ปัญหาที่เหมาะสม

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเด็นต่อไปนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา

1.1 ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

1.3 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

1.4 ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

1.5 ทฤษฎีที่ใช้ในทักษะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี

สารสนเทศทางการศึกษา

2. การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.1 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

2.2 ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.3 ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.4 การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในปัจจุบัน

2.5 แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในอนาคต

2.6 การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.1 งานวิจัยภายในประเทศ

3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

4. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันควรเป็นบุคคลที่พร้อมด้วยคุณลักษณะอันจำเป็นในการบริหารจัดการ มีความรอบรู้และเข้าใจการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้ก้าวทันยุคสมัยที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และกำหนดนโยบายที่เหมาะสมในแต่ละช่วงเวลาให้เหมาะกับโลกปัจจุบัน อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษา

พระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 4 ได้กำหนดไว้ว่า “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคลากรวิชาชีพที่รับผิดชอบการบริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งทั้งของรัฐและเอกชน โดยมีอำนาจหน้าที่ตามที่ตนได้รับมอบหมายจากผู้ที่มีอำนาจเหนือขึ้นไป ตามระเบียบ ข้อบังคับ หรือกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การนั้นได้บัญญัติไว้

พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ซึ่งได้รับแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งในวันที่พระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 ใช้บังคับ และจะต้องมีวิทยฐานะอยู่ใน 7 วิทยฐานะ คือ (รองมี 3 วิทยฐานะ ผอ. มี 4 วิทยฐานะ)

1. รองผู้อำนวยการชำนาญการ
2. รองผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
3. รองผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
4. ผู้อำนวยการชำนาญการ
5. ผู้อำนวยการชำนาญการพิเศษ
6. ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญ
7. ผู้อำนวยการเชี่ยวชาญพิเศษ

อุทัย บุญประเสริฐ (2540, หน้า 3 อ้างอิงใน วรรณภา หมาดเท่ง, 2551, หน้า 14) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ กำกับ ดูแล ควบคุม และจัดการให้สถานศึกษาดำเนินการ และทุ่มเทความพยายามในการดำเนินงานทั้งปวงของสถานศึกษา เพื่อการพัฒนาเด็กหรือเยาวชนที่อยู่ในความรับผิดชอบให้บรรลุผลตามภารกิจและวัตถุประสงค์ขององค์การ

อนันท์ งามสะอาด (2552, หน้า 3, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ที่สามารถจัดการกระบวนการของการทำงานและการใช้ทรัพยากรเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การที่ตั้งไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการวางแผน การจัดองค์การ การสั่งการและการควบคุมเพื่อเป็นเครื่องมือในการบริหารความสามารถของผู้บริหาร สามารถวัดได้จากประสิทธิผลและประสิทธิภาพของงานที่เกิดขึ้น

ณัฐธยาน์ โพธิ์ชาธาร (2553, หน้า 13) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานศึกษาโดยอาศัยกระบวนการบริหารจัดการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุมทรัพยากรขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง

จำลอง นักพ็อน (2555, หน้า 3, สื่อออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความหมายลึกซึ้งและสมบูรณ์ในตัวเอง สามารถแสดงพฤติกรรมในการบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย และได้ผลลัพธ์ของงานที่ยอดเยี่ยม ได้ผลลัพธ์ที่เป็นผลผลิตที่มีคุณภาพ การที่จะระบุว่าผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพอย่างแท้จริง ควรจะมีศักยภาพเช่นไรนั้นอาจจะทำไม่ได้ เนื่องจากมีองค์ประกอบในหลายมุมมองที่นักวิชาการที่มีชื่อเสียงด้านการบริหารต่างก็มีความเชื่อและมุ่งเน้นในศักยภาพของผู้บริหารสถานศึกษาตามแนวความคิดของตนเองในด้านใดด้านหนึ่ง

สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา (2550, หน้า 1) ได้ให้ความหมายของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า “ผู้บริหารสถานศึกษา” หมายความว่า บุคคลซึ่งปฏิบัติหน้าที่ในตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานการศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาปฐมวัยขั้นพื้นฐาน และอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาทั้งของรัฐและเอกชน ซึ่งต้องมีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546

แบรดฟอร์ด และโคเฮน (Bradford & Cohen, 1984, p. 27) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคคลที่ได้รับการเคารพยำเกรงจากคนที่อยู่แวดล้อมเปรียบเสมือนเป็นแบบอย่างที่ดีเลิศสำหรับการดำรงชีวิตซึ่งสามารถให้ความช่วยเหลือและคำแนะนำต่าง ๆ แก่บุคคลเหล่านั้นได้

กรีนนี่ (Greene, 1992, pp. 16–18) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้มีบทบาทที่ต่างกันออกไปไม่ว่าจะอยู่ในสำนัก หน่วยงาน หรือในโรงเรียนจะเปลี่ยนบทบาทไปตามสถานการณ์ สำหรับผู้บริหารโรงเรียนต้องทำหน้าที่เป็นทั้งผู้ต้องคอยควบคุมดูแลและบริหารงานภายในโรงเรียนให้ครอบคลุมทุกด้าน โดยใช้ความสามารถส่วนบุคคลบริหารงานที่จะสร้างบรรยากาศใน

การทำงานให้ทุกคนยอมรับศรัทธาและส่งผลให้ผู้ร่วมงานมีความมุ่งมั่นทำงานอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพมากขึ้น

คอนเจอร์ (Conger, 1989, p. 79) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะทำหน้าที่ของผู้นำทางการศึกษาในการวางนโยบายในเรื่องโปรแกรมทางการศึกษาและกระบวนการสอน บุคลากร นักเรียน ครูอาจารย์ การเงิน และงานธุรการต่าง ๆ

ฮอย และมิสเกล (Hoy & Miskel, 2001, pp. 396-397 อ้างอิงใน จรัญ วรสาร, 2551, หน้า 24) ได้แบ่งลักษณะของผู้นำที่มีประสิทธิผลออกเป็น ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะทางบุคลิกภาพ ลักษณะทางจิตใจ และลักษณะทางทักษะ ดังนี้

1. คุณลักษณะทางบุคลิกภาพ ได้แก่ ความอดทนต่อภาวะกดดัน ความมั่นใจในตนเอง ความมีวุฒิภาวะทางอารมณ์ และการยึดมั่นในหลักคุณธรรม
2. ลักษณะทางจิตใจ ได้แก่ แรงขับในการทำงานและมีแรงกระตุ้นในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มีความมุ่งมั่นในความสำเร็จและมีความต้องการในอำนาจ
3. ลักษณะทางทักษะ ประกอบด้วย ทักษะทางเทคนิค ทักษะระหว่างบุคคล ทักษะทางความคิดรวบยอด และทักษะทางการบริหาร

ฮอยและมิสเกล (Hoy and Miskel, 1996, p. 222) กล่าวว่า ผู้บริหารเป็นผู้ที่มีความสามารถ มีความรับผิดชอบ มีส่วนร่วมและให้ความร่วมมือกับสังคมด้วยดี

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง บุคลากรวิชาชีพที่จะนำสถานศึกษาให้บรรลุความสำเร็จตามภารกิจและบทบาทหน้าที่ โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพสูงสุด ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถที่ชี้แนะ ส่งเสริม สนับสนุน และโน้มน้าวจิตใจในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาที่เกี่ยวข้อง ที่เหมาะสมกับภารกิจของสถานศึกษา การพัฒนาการเรียนการสอน และการสร้างบรรยากาศ ในสถานศึกษาให้เอื้อต่อการทำงานและการสอนของคุณ และต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ เพื่อให้การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ อันจะส่งผลต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียน

ความสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารการศึกษา ไว้ดังนี้

เพ็ญพิชญา ภาไธโถง (2552, หน้า 22) กล่าวว่า การบริหารจัดการสถานศึกษานั้น ผู้บริหารมีความสำคัญยิ่งเพราะสถานศึกษาเป็นจุดเริ่มต้นและจุดสุดท้ายของประชากรส่วนใหญ่ของประเทศ ผลของการบริหารโรงเรียนจะเป็นประโยชน์โดยตรงต่อพัฒนาคนและประเทศชาติ ในการบริหารสถานศึกษาระดับประถมศึกษาถือว่าผู้บริหารเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญต่อ

กระบวนการบริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและปฏิบัติงานตามหน้าที่ในการบริหาร มุ่งที่จะดำเนินงานโดยใช้ทรัพยากรและเวลาน้อยที่สุด แต่งานบรรลุเป้าหมาย มีคุณภาพสูงสุด

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554, หน้า 3) กล่าวว่า ความสำคัญของการบริหารการศึกษา เป็นการบริหารจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบ เข้าร่วมดำเนินการมีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2555, หน้า 4, สื่อบนออนไลน์) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีสิ่งสำคัญในอันที่จะบริหารจัดการสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมายมี 2 ประการดังนี้ 1) มีคุณสมบัติทั่วไป ได้แก่ มีความรับผิดชอบสูง มีความขยันหมั่นเพียร มีความอดทน อุทิศตน มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ กระตือรือร้นในการทำงาน มีทักษะในการวินิจฉัยสั่งการ มีการรักษาระเบียบวินัยที่ดี มีความตรงต่อเวลา การบริหารเวลา มีบุคลิกภาพดี และ 2) มีคุณสมบัติด้านมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ พระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2546 มาตรา 43 ได้กำหนดให้ “วิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา เป็นวิชาชีพควบคุม” และ “ห้ามมิให้ผู้ใดประกอบวิชาชีพควบคุม โดยไม่ได้รับอนุญาต ตามพระราชบัญญัตินี้” ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้บริหารสถานศึกษาทุกคนจึงต้องมีใบประกอบวิชาชีพผู้บริหารสถานศึกษา และต้องมีมาตรฐานความรู้ และประสบการณ์วิชาชีพ ตามข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ และจรรยาบรรณวิชาชีพ พ.ศ.2548: สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา 2548

ดรชิต มาลัยวงศ์ (2557, สื่อบนออนไลน์) กล่าวว่า การบริหารการศึกษามีความสำคัญมากเพราะการศึกษาของเยาวชนหรือคนในประเทศจะดีหรือเลว จะทำให้คนในประเทศแข่งขันกับคนในประเทศอื่น ๆ ได้ดีหรือไม่ขึ้นอยู่กับการบริหารการศึกษา หรืออีกนัยหนึ่งก็คือขึ้นอยู่กับผู้บริหารการศึกษาของบ้านเมืองนั่นเอง หากประเทศใดได้นักบริหารการศึกษามีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติแล้ว ประเทศนั้นก็จะมีความรุ่งเรืองในทุก ๆ ทางในทางตรงกันข้าม หากประเทศใดไม่มีนักบริหารการศึกษาที่เก่ง และทำงานโดยกำหนดเอาความก้าวหน้าและความรุ่งเรืองของประเทศชาติเป็นธงชัยแล้ว ก็ยากที่ประเทศนั้นจะรุ่งเรืองได้

ไฮมัน, สก็อต, และคอนเนอร์ (Haimann, Scott, and Connor, 1985, p. 422) กล่าวว่าผู้บริหารต้องมีความสามารถในการทำงานและคุณสมบัติหลายอย่างรวมกันตามที่หน่วยงานต้องการจึงจะบริหารงานให้เกิดผลดี จะเห็นได้ว่าผู้บริหารที่ขาดความสามารถย่อมจะขาดความเชื่อถือจากผู้ใต้บังคับบัญชา อันเป็นต้นเหตุแห่งปัญหาของการบังคับบัญชาในที่สุด ความสามารถในการทำงานของผู้บริหารนอกจากจะก่อให้เกิดความศรัทธาเลื่อมใสจากผู้ร่วมงานและบุคคลทั่วไปแล้ว ยังเป็นองค์ประกอบที่สำคัญยิ่งในการนำองค์กรไปสู่เป้าหมายตามวัตถุประสงค์

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีความสำคัญในการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบขั้นตอน กติกาและวิธีดำเนินการประสานประโยชน์ให้เกิดแก่บุคคลและกลุ่มบุคคลให้ร่วมมือร่วมใจกันทำงาน เพื่อที่จะยังผลให้เกิดการทำงานที่บรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีทรัพยากรสนับสนุนและมีกระบวนการประเมินผลการศึกษาที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้ การบริหารการศึกษามีความจำเป็น เพราะต้องการคนที่ได้รับการฝึกฝนเฉพาะด้านที่มีความรู้ ความเข้าใจ ความชำนาญมาดูแลรับผิดชอบ เป็นนักบริหารการศึกษาที่มีความรู้ความสามารถอย่างแท้จริง มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล มีความเข้าใจงานด้านการศึกษา และผลกระทบของการศึกษาต่อความก้าวหน้าของประชาชนและประเทศชาติ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ มาตรา 39 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ที่ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารจัดการไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงใน 4 ด้านคือ ด้านการบริหาร วิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป สรุปพอสังเขปได้ดังนี้ (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2543, หน้า 82-84)

1. ในด้านวิชาการประกอบด้วย
 - 1.1 มีความรู้และเป็นผู้นำด้านวิชาการ
 - 1.2 มีความรู้ มีทักษะ มีประสบการณ์ด้านการบริหารงาน
 - 1.3 สามารถใช้ความรู้และประสบการณ์แก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ทันที่
 - 1.4 มีวิสัยทัศน์
 - 1.5 มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์
 - 1.6 ใฝ่เรียนใฝ่รู้ มุ่งพัฒนาตนเองอยู่เสมอ
 - 1.7 รอบรู้ทางด้านการศึกษา
 - 1.8 มีความรับผิดชอบ

- 1.9 แสวงหาข้อมูลข่าวสาร
- 1.10 รายงานผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ
- 1.11 ใช้นวัตกรรมทางการบริหาร
- 1.12 คำนึงถึงมาตรฐานวิชาการ
2. การบริหารงบประมาณประกอบด้วย
 - 2.1 เข้าใจนโยบาย อำนาจหน้าที่และกิจกรรมในหน่วยงาน
 - 2.2 มีความรู้ระบบงบประมาณ
 - 2.3 เข้าใจระเบียบคลัง วัสดุ การเงิน
 - 2.4 มีความซื่อสัตย์ สุจริต
 - 2.5 มีความละเอียดรอบคอบ
 - 2.6 มีความสามารถในการตัดสินใจ อย่างมีเหตุผล
 - 2.7 หมั่นตรวจสอบการใช้งบประมาณอยู่เสมอ
 - 2.8 รายงานการเงินอย่างเป็นระบบ
3. การบริหารงานบุคคลประกอบด้วย
 - 3.1 มีความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ ในการบริหารงานบุคคล
 - 3.2 เป็นแบบอย่างที่ดี
 - 3.3 มีมนุษยสัมพันธ์
 - 3.4 มีอารมณ์ขัน
 - 3.5 เป็นนักประชาธิปไตย
 - 3.6 ประนีประนอม
 - 3.7 อุดหนุน อุดหนุน
 - 3.8 เป็นนักพูดที่ดี
 - 3.9 มีความสามารถในการประสานงาน
 - 3.10 มีความสามารถจูงใจให้คนร่วมกันทำงาน
 - 3.11 กล้าตัดสินใจ
 - 3.12 มุ่งมั่นพัฒนาองค์กร
4. การบริหารทั่วไปประกอบด้วย
 - 4.1 เป็นนักวางแผนและกำหนดนโยบายที่ดี
 - 4.2 เป็นผู้ที่ดีตัดสินใจและวินิจฉัยสั่งการที่ดี
 - 4.3 มีความรู้ และบริหารโดยใช้ระบบสารสนเทศ ที่ทันสมัย

- 4.4 เป็นผู้ที่มีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร
- 4.5 รู้จักมอบอำนาจและความรับผิดชอบ แก่ผู้ที่เหมาะสม
- 4.6 มีความคล่องแคล่ว ว่องไวและตื่นตัวอยู่เสมอ
- 4.7 มีความรับผิดชอบงานสูง ไม่ย่อท้อต่อปัญหาอุปสรรค
- 4.8 กำกับ ติดตามและประเมินผล

ถวิล อรัญเวศ (2544, หน้า 15-19 อ้างอิงใน ชวิต สมบัติวงศ์, 2556, หน้า 25) ได้กล่าวถึง บทบาทของผู้บริหารมืออาชีพในยุคการปฏิรูปการศึกษา ไว้ดังนี้

1. บทบาทผู้ตัดสินใจ นักบริหารมืออาชีพต้องมีข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจ หรือวินิจฉัยสั่งการเป็นคนสุขุมรอบคอบ มีเหตุผลในการตัดสินใจ
 2. บทบาทผู้ไวต่อข้อมูล ผู้บริหารจะต้องไวต่อข้อมูลที่ทันสมัยอยู่เสมอ
 3. บทบาทผู้เพิ่มพูนวิสัยทัศน์ผู้บริหารมืออาชีพจะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล สามารถสื่อวิสัยทัศน์ได้เป็นอย่างดี
 4. บทบาทผู้ซื้อสัตย์และสร้างสรรค์ผลงาน ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้สร้างสรรค์ผลงาน มีความโปร่งใสสามารถตรวจสอบได้
 5. บทบาทผู้ประสานสืบทิต นักบริหารจะต้องสามารถประสานกับหน่วยงานและบุคคลได้เป็นอย่างดีสามารถไกล่เกลี่ยข้อพิพาทและขจัดปัดเป่าปัญหาต่าง ๆ ในหน่วยงานได้
 6. บทบาทเป็นผู้สร้างสรรค์วิธีการทำงานใหม่ผู้บริหารจะต้องยึดหลักการหาวิธีทำงานใหม่ ๆ อยู่เสมอ
 7. บทบาทผู้จูงใจเพื่อนร่วมงาน ผู้บริหารจะต้องสามารถโน้มน้าวเพื่อนร่วมงานให้เกิดความกระตือรือร้นในการทำงานและรับผิดชอบต่องานสูง
 8. บทบาทผู้ทนทานต่อปัญหาอุปสรรค ผู้บริหารจะต้องอดทนอดกลั้น ต่ออุปสรรค พร้อมทั้งจะเผชิญต่อปัญหาและสยบปัญหาอย่างสันติสุข
 9. บทบาทที่รู้จักยืดหยุ่นตามสถานการณ์ผู้บริหารจะต้องยึดทางสายกลางในการดำเนินงาน
 10. บทบาทผู้บริหารงานแบบมีส่วนร่วม ผู้บริหารจะต้องให้บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาได้ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมทำร่วมตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบต่อผลงานที่เกิดขึ้น
- นอกจากนี้บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อการปฏิรูปการศึกษายังสามารถจำแนกตามรูปแบบต่าง ๆ ได้ดังนี้
- บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ พอสรุป ได้ดังนี้

1. เป็นผู้นำในการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ของครูและนักเรียน
 2. เป็นผู้นำในการบริหาร โดยยึดแนวทางการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 3. เป็นผู้นำด้านการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยี มาใช้ในการพัฒนาการเรียนรู้อ
 4. เป็นผู้นำในการพัฒนาวิชาการ
 5. เป็นผู้ประสานความร่วมมือกับชุมชน
 6. เป็นผู้นำในการบริหารงานแบบประชาธิปไตย โดยร่วมกันทำงานเป็นทีม และส่งเสริมให้ทุกคนมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน
 7. เป็นผู้นำในการจัดการศึกษาและเป็นเอกลักษณ์ขององค์กรในทางสร้างสรรค์
 8. เป็นผู้นำในการบริหารคุณภาพ โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ลงมือทำ และรับผิดชอบร่วมกันเพื่อมุ่งพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ
 9. เป็นผู้สร้างขวัญและกำลังใจแก่บุคลากรเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมในการเรียนรู้และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน
 10. เป็นผู้นำในการจัดหางบประมาณ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
- พรชัย ภาพันธ์ (2547, หน้า 44 อ้างอิงใน ปฐม ปริบูรณ์งกูร, 2554, หน้า 13) กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา มีภารกิจขอบข่ายและการจัดการศึกษาตามโครงสร้างสายงานที่เปลี่ยนแปลงใหม่และเป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องนำไปใช้หรือนำไปปฏิบัติในภารกิจ 4 ด้าน ดังนี้
1. การบริหารงานวิชาการ เป็นภารกิจงานในการบริหารงานวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ประสานความร่วมมือกับครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่น ๆ จัดภารกิจงานให้ครอบคลุมการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผลประเมินผล การวิจัย การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม เทคโนโลยีทางการศึกษา แหล่งเรียนรู้และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
 2. การบริหารงบประมาณ เป็นภารกิจงานในการบริหารงบประมาณ มุ่งเน้นความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน จัดภารกิจให้ครอบคลุมการเสนอขอของบประมาณ การจัดสรรงบประมาณ บริหารงานการเงิน บัญชี พัสดุและสินทรัพย์ การตรวจสอบติดตามและประเมินผล
 3. การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจงานในการบริหารงานบุคคล มุ่งส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงาน เพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา บุคลากรทางการศึกษา ให้ขวัญกำลังใจ ยกย่อง เชิดชูเกียรติ ความก้าวหน้างานในอาชีพ จัดภารกิจให้ครอบคลุม การวางแผนอัตรากำลัง

การบรรจุแต่งตั้ง การเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการ ตลอดจนวินัยและการรักษาวินัย

4. การบริหารทั่วไป เป็นภารกิจงานในการบริหารงานทั่วไป เกี่ยวข้องกับการจัดระบบการบริหารองค์กรให้บรรลุผลตามมาตรฐาน มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของบุคคล จัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล จัดภารกิจงานให้ครอบคลุม งานสำนักงาน การพัฒนาระบบเครือข่าย ข้อมูลสารสนเทศ เครือข่ายการศึกษา งานอาคารสถานที่ การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษ การจัดระบบควบคุมภายในและประสานงานราชการกับเขตพื้นที่การศึกษาและหน่วยงานอื่น

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538, หน้า 25-28 อ้างอิงใน นิคม พันธุ์คำ, 2548, หน้า 31) กล่าวว่าผู้บริหารโรงเรียนควรมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนดังนี้

1. ตรวจสอบเตรียมการสอนหรือบันทึกสอน
2. ให้ครูเข้าปฏิบัติการสอนตรงตามเวลา
3. ควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศ ให้ครูดำเนินการเรียนการสอนให้เป็นไปตาม

แผนการสอนหรือคู่มือครู

4. จัดครูเข้าสอนแทนในกรณีที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชาไม่มาปฏิบัติการสอน
5. ควบคุมดูแลให้ครูจัดสอนซ่อมเสริมนักเรียนที่เรียนอ่อนและจัดสอนเสริมนักเรียนที่

เรียนเก่ง

6. สนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น
7. ควบคุม ดูแล ให้ครูที่รับผิดชอบงานและโครงการดำเนินไปตามปฏิทินปฏิบัติงาน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543, อ้างอิงใน ชีระ รุญเจริญ, 2546, หน้า 19-21) ได้กำหนดลักษณะผู้บริหารต้นแบบว่ามีบทบาทในการบริหารและการจัดการศึกษาดังนี้

1. การเป็นผู้นำทางวิชาการ โดยให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมและสนับสนุนการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญตามหมวด 4 ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และมีการวางแผน นโยบายและยุทธศาสตร์เพื่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของสถานศึกษาอย่างชัดเจน และสะดวกต่อการนำไปปฏิบัติ ให้คำปรึกษาแนะนำ และสร้างพลังความร่วมมือของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ ซึ่งจะนำไปสู่การปฏิรูปการศึกษา

2. การบริหารแบบมีส่วนร่วม โดยเน้นการมีส่วนร่วมทั้งครูและบุคลากรภายในโรงเรียน บุคคล และหน่วยงานภายนอกโรงเรียน ทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน เช่น ครู บุคลากร พ่อแม่ ผู้ปกครอง ชุมชน และองค์กรต่าง ๆ

3. การเป็นผู้อำนวยความสะดวก ทั้งทางด้านวิชาการ เช่น การจัดสื่อต่าง ๆ เช่น หนังสือ ตำรา เทคโนโลยีช่วยการเรียนการสอนและอุปกรณ์ส่งเสริม การเรียนรู้ต่าง ๆ ตลอดจนการให้บริการและจัดสภาพแวดล้อมแห่งการเรียนรู้ เช่น แหล่งเรียนรู้และศูนย์การเรียนรู้ที่ผู้เรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง และจัดบรรยากาศของโรงเรียนให้อบอุ่นเพื่อให้ผู้เรียนมีความรักที่จะเรียนรู้และรู้จักแสวงหาความรู้

4. การประสานความสัมพันธ์กับทุกฝ่าย ที่เกี่ยวข้องทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียน เพื่อสร้างเครือข่ายผู้สนับสนุนทรัพยากรต่าง ๆ ได้แก่ ทรัพยากรงบประมาณ ทรัพยากรบุคคล เช่นผู้เชี่ยวชาญ ผู้มีความรู้และประสบการณ์พิเศษที่โรงเรียนต้องการมาช่วยพัฒนา ทรัพยากรด้านการเรียนการสอนและกิจกรรมต่าง ๆ เช่น อุปกรณ์การเรียนการสอน อุปกรณ์กีฬา สื่อและเทคโนโลยี

5. การส่งเสริมการพัฒนาครูและบุคลากรในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยส่งเสริมให้เข้ารับการศึกษาอบรม เข้าร่วมประชุมสัมมนาและไปทัศนศึกษา เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้ทันต่อการความเจริญก้าวหน้าและการเปลี่ยนแปลงของโลก เพื่อสามารถนำมาประยุกต์และปรับปรุงในการจัดการเรียนการสอนให้ดีขึ้น

6. การสร้างแรงจูงใจ โดยเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน มีความยึดหยุ่นในการทำงาน สร้างความเชื่อมั่นและเข้าใจในความต้องการของฝ่ายต่าง ๆ ให้ความสำคัญในความพยายามของทีมและสร้างแรงจูงใจในการทำงานด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การแสดงความขอบคุณ การเผยแพร่ผลงานของทีมและการยกย่อง

Knezevich (1984, pp. 16-18 อ้างอิงใน ภารดี อนันต์นาวิ, 2551, หน้า 265-266) เสนอว่าผู้บริหารหรือผู้นำทางการศึกษาควรมีบทบาทต่าง ๆ ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผล ได้แก่

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทางการทำงาน (Direction Setter) ทำหน้าที่ชี้แจง ทำความเข้าใจ ในวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน มีความรู้มีทักษะในการจัดสรรงบประมาณแบบโครงการ

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) มีความสามารถในการจูงใจ กระตุ้นและมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมรวมของมนุษย์มีทักษะในกระบวนการกลุ่ม

3. บทบาทของนักวางแผน (Planning) สามารถคาดคะเนเหตุการณ์ในอนาคตจัดเตรียมบุคลากรให้พร้อมในการรับมือกับสิ่งใหม่ ๆ ที่เกิดขึ้น มีความรู้เข้าใจในการวางแผน

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) เป็นผู้รอบรู้วิธีเทคนิคการตัดสินใจ
5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) สามารถออกแบบขยายงาน กำหนดโครงสร้างขององค์การขึ้นใหม่ มีความเข้าใจพลวัตขององค์การและพฤติกรรมขององค์การ
6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) เป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง มาสู่สถาบัน จะเปลี่ยนแปลงอะไร อย่างไร ควรเปลี่ยนสถานการณ์ใด เมื่อใด
7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) มีความเข้าใจรูปแบบปฏิสัมพันธ์ของมนุษย์เข้าใจ เครือข่ายของการสื่อสาร รู้จักวิถีเทคนิคงาน การรายงาน การประสานกิจกรรมต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ
8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) สามารถในการสื่อสาร ทั้งการพูด และการเขียนการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารสามารถในการประชาสัมพันธ์
9. บทบาทเป็นผู้จัดการความขัดแย้ง (Conflict manager) ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ ต้องเข้าใจถึงสาเหตุ สามารถต่อรองไกลเกลี่ย สามารถแก้ปัญหาความขัดแย้งได้
10. บทบาทเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem manager) เป็นผู้นำสามารถเข้าใจปัญหาวิจฉัย และแก้ปัญหาได้
11. บทบาทเป็นผู้จัดระบบ (System manager) สามารถวิเคราะห์ระบบและกระบวนการที่เกี่ยวข้อง เข้าใจ นำทฤษฎีการบริหารมาใช้
12. บทบาทเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional manager) ต้องมีความเข้าใจในระบบการเรียนรู้ เข้าใจวิธีการสร้าง การพัฒนาหลักสูตร การใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
13. บทบาทเป็นผู้บริหารงานบุคคล (Personal manager) มีเทคนิค ในการเป็นผู้นำ การเจรจาต่อรอง ประเมินผลงาน และการปฏิบัติงาน
14. บทบาทเป็นผู้บริหารทรัพยากร (Resource manager) มีความสามารถการบริหารการเงินงบประมาณ บริหารวัสดุ ครุภัณฑ์ การก่อสร้าง การบำรุงรักษา หาทรัพยากรสนับสนุนจากภายนอก
15. บทบาทเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) สามารถประเมินความต้องการ การประเมินระบบวิธีทางสถิติ กระบวนการทางวิทยาศาสตร์
16. บทบาทเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public relater) มีทักษะใน การติดต่อสื่อสาร วิธีสร้างภาพพจน์ที่ดี รู้และเข้าใจการเผยแพร่ข่าวสารด้วยสื่อและวิธีการต่าง ๆ
17. บทบาทเป็นประธานในพิธีการ (Ceremonial head) มีความสามารถในพิธีการต่าง ๆ ในสังคม

โคทส์ (Coats, 1986, pp. 151–152) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหาร การศึกษา 3 ประการ คือ

1. บทบาทในฐานะผู้บริหาร ผู้บริหารสถานศึกษาต้องแสดงความเป็นผู้นำโดยมีพฤติกรรม ที่เหมาะสมทั้งพฤติกรรมมุ่งงานและพฤติกรรมมุ่งคน
2. บทบาทในฐานะผู้นำทางวิชาการ ต้องพัฒนาบุคลากรในหน่วยงานให้มีทักษะ ความรู้ และความสามารถในการปฏิบัติงาน
3. บทบาทในฐานะผู้นำกลุ่มเป็นผู้นำในการทำงานให้ประสบความสำเร็จและมีบทบาทใน การสร้างกลุ่มและทำให้กลุ่มคงอยู่ต่อไป สร้างความกลมเกลียวสมานฉันท์ในกลุ่ม ซึ่งเป็นภาระหน้าที่ ของผู้บริหารการศึกษา

กิบสัน, และดอนแนลลี่ (Gibson, and Donnelly, 1988, p. 105) กล่าวว่า บทบาทของ ผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

1. เป็นผู้กำหนดนโยบายของสถานศึกษา
2. เป็นผู้กำหนดหน้าที่และมอบหมายงานให้ผู้ปฏิบัติงาน
3. เป็นผู้ควบคุมดูแลการปฏิบัติงาน
4. เป็นผู้ประเมินผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษา

เฮอร์เซย์, และบลานชาร์ด (Hersey, & Blanchard, 1993, p. 103) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษา ควรปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของกลุ่ม และกิจกรรมโดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มใหญ่ ได้แก่

1. บทบาทด้านบุคคล ได้แก่ บทบาทการเป็นหัวหน้าองค์การและเป็นผู้นำของ หมู่คณะ
2. บทบาทในด้านข้อมูลสารสนเทศ ได้แก่ บทบาทในการเป็นศูนย์กลางของระบบประสาท ขององค์การอันประกอบด้วยการรับข้อมูลข่าวสารที่เป็นปัจจุบันและเป็นรูปธรรมมากที่สุด
3. บทบาทในการตัดสินใจ ได้แก่ บทบาทในการเป็นผู้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์กิจกรรม ใหม่ ๆ เป็นผู้จัดการกับปัญหาอุปสรรคต่างๆ เป็นผู้ขจัดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มต่างๆ ภายใน องค์การ

روبินส์ (Robbins, 1998, pp. 72–73) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มี บทบาทมากที่สุดในการบริหารสถานศึกษา เนื่องจากเป็นบุคคลที่ต้องรู้และรับทราบทุกเรื่องที่เกิด ขึ้นจากการปฏิบัติงานภายในสถานศึกษาและต้องสามารถให้คำแนะนำแก้ปัญหา และประสานงาน ภายในสถานศึกษาได้

Seyfarth (1999, pp. 165–273 อ้างอิงใน ปฐม ปริบูรณ์งกูร, 2554, หน้า 15) ได้ กำหนดภาวะผู้นำทางวิชาการเป็นบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารในการปฏิบัติกิจกรรมเพื่อพัฒนา งานการจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนไว้ 5 ด้าน คือ

1. มุมมองแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงด้านหลักสูตร
2. การประเมินผลนักเรียน
3. การจัดโครงการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ
4. การประเมินผลการสอนของครู
5. การวางแผนเพื่อพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพของครู

Gunningham and Cordeiro (2000 อ้างอิงใน ประยูร อาคม, 2548, หน้า 20–21) กล่าวว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำทางวิชาการหรือผู้จัดการโรงเรียนว่า บทบาทของผู้บริหาร คือผู้นำทางวิชาการหรือผู้จัดการโรงเรียน ภาวะผู้นำทางวิชาการ จะเน้นไปที่การพัฒนาหลักสูตรและการสอน การพัฒนาคณะครู การนิเทศการสอน การประเมินโปรแกรม ครูและนักเรียน และการปรับปรุงการเรียนการสอน อย่างต่อเนื่อง และยังได้กล่าวถึงแนวโน้มของงานวิจัยส่วนใหญ่พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการเป็นอันดับแรกไม่ทิ้งงานการบริหารจัดการสถานศึกษาของตนเอง และยังได้กล่าวถึงการกระทำที่บ่งบอกถึงความมีภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไว้ว่า สำหรับผู้บริหารสถานศึกษาต้องเน้นที่การสอนและการเรียนมากกว่าการประยุกต์ เทคนิคการเรียนรู้และความชำนาญ ผู้บริหารเลือกใช้เวลาอย่างไร อะไรที่ผู้บริหารกระทำอย่างมีความหมาย และอะไรคือความเชื่อของผู้บริหารในค่านิยม แผนงานที่วางไว้และความเข้าใจเกี่ยวกับการสอน การเรียนและผลการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ข้อเท็จจริงที่ผู้บริหารให้ความสนใจในบางอย่างที่โรงเรียนละเลย นอกจากนี้พฤติกรรมความ เป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร คือการเข้าตรวจเยี่ยมห้องเรียนเพื่อดูการทำงานของครู และเป็นโอกาสที่ดีที่ผู้บริหารจะได้อธิบายถึงพันธกิจเบื้องต้นของโรงเรียนคือการเรียนการสอนและการประกาศใช้พันธกิจกับนักเรียน ครู ผู้ปกครองและคนอื่น การสร้างความคาดหวังที่สูงต่อ การเรียนการสอนและสอดแทรกแบบแผนการปฏิบัติงานประจำวันของนักเรียน และคณะครู ด้วยความหมายและความสำคัญ

แคลเวลล์ (Caldwell, 2000, p. 130) กล่าวว่า ผู้บริหารสถานศึกษาต้องเป็นนักบริหารที่มีภาวะผู้นำทางการศึกษาชั้นสูงซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของการเป็นนักบริหารมืออาชีพที่สามารถขับเคลื่อนให้งานด้านการศึกษามุ่งสู่จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อสร้างและจุดประกายให้การดำเนินการเป็นไปอย่างราบรื่น และมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามศักยภาพขององค์กร หล่อเลี้ยงให้เกิดชุมชน แห่งการเรียนรู้ทั้งในระดับโลกและท้องถิ่น

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบันต้องมีบทบาทที่แสดงออกถึงภาวะผู้นำ จะต้องเป็นมืออาชีพ ในการบริหารสถานศึกษา รับผิดชอบในการบริหารจัดการ ได้แก่ บทบาทในการบริหารงานวิชาการ การบริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป รวมถึง

การเป็นผู้นำทางเทคโนโลยี เป็นผู้กำหนดทิศทาง เป็นนักจัดองค์การ เป็นผู้แก้ปัญหา เป็นผู้สร้างแรงจูงใจ จัดสรรทรัพยากรทางการศึกษา รักษาวินัยและปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ประสานงานกับบุคลากรทุกฝ่ายทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และที่สำคัญการเป็นผู้นำทางวิชาการ จึงจะนำพาสถานศึกษาประสบความสำเร็จ

ทักษะการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พุทธศักราช 2525 (ราชบัณฑิตยสถาน.2539, หน้า 392) ให้ความหมายว่า ทักษะ หมายถึง ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ สอดคล้อง และ เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539, หน้า 1) ให้ความหมายว่า ทักษะเป็นความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการทำอะไรอย่างใดอย่างหนึ่ง

มันดี และพรีโมซ์ (Mondy and Premeaux, 1995, p. 6 อ้างอิงใน ชาตรี รัตนพิพิธชัย, 2547, หน้า 13) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง ศิลปะหรือกระบวนการดำเนินงานให้บรรลุวัตถุประสงค์โดยอาศัยผู้อื่น และวิโรจน์ สารรัตนะ (2542, หน้า 11 อ้างอิงใน ชาตรี รัตนพิพิธชัย.2547, หน้า 13) ให้ความหมาย การบริหาร หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การโดยอาศัยหน้าที่หลักทางการบริหารด้านการวางแผน การจัดองค์การ การนำ และการควบคุม

การใช้ทักษะการบริหารงาน หมายถึง การใช้ทักษะในการบริหารจัดการงานให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนด ทักษะผู้บริหารสถานศึกษามีผู้ให้ความหมาย ว่าเป็น ผู้ใช้ความรู้ ความชำนาญ หรือความเชี่ยวชาญในการบริหารงานสถานศึกษา โดยนำประสบการณ์มาปรับใช้ในการบริหารงานให้เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ ซึ่งความชำนาญเป็นการกระทำที่ต่อเนื่องสม่ำเสมอ ในอันที่จะก่อให้เกิดความชำนาญและความเชี่ยวชาญ ซึ่งเป็นคุณสมบัติที่สำคัญและมีความจำเป็นต่อการบริหารงานการศึกษาของผู้บริหารการศึกษา

แคทซ์ (Katz, 1974, pp. 90-102) กล่าวว่าทักษะที่สำคัญสำหรับผู้บริหารที่ประสบผลสำเร็จ มี 3 ทักษะ คือ

1. ทักษะด้านความคิดรวบยอด (Conceptual Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารที่เข้าใจความสลับซับซ้อนขององค์การทั้งหมด ความสามารถในการมองเห็นองค์การในภาพรวม มีความเข้าใจถึงการเปลี่ยนแปลงภายนอกที่กระทบต่อองค์การ มีความสามารถในการประสานงานต่างๆ เข้าด้วยกัน และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ต่าง ๆ ในการบริหารให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลง มีความสามารถในการมองเห็นภาพ และเข้าใจหน่วยงานในทุกลักษณะโดยเน้นความสัมพันธ์ระหว่างงานและกิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงาน

2. ทักษะทางด้านมนุษยสัมพันธ์ (Human Skills) หมายถึง การเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ความต้องการของคน การสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา การกระตุ้น ยกย่องชมเชย ให้เกิดความสามัคคี การปรับตัวเข้ากับผู้อื่นในสถานการณ์ต่าง ๆ แก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดกับบุคคลที่เกี่ยวข้อง ให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนทุกโอกาส มีหลักเกณฑ์ที่ดีในการตัดสินใจโดยคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเป็นหลัก มีการประสานความร่วมมือกับชุมชนในการให้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ดึงศักยภาพของบุคลากรมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินงานขององค์กร เป็นทักษะการทำงานกับปัจเจกบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล เป็นความสามารถในการทำงานร่วมกับคนและการใช้คนเพื่อปฏิบัติการกิจให้บรรลุเป้าหมายของหน่วยงาน

3. ทักษะด้านเทคนิค (Technical Skills) หมายถึง ความสามารถของผู้บริหารในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค เครื่องมือ และอุปกรณ์ที่จำเป็นในการปฏิบัติการกิจ อย่างใดอย่างหนึ่งอย่างเชี่ยวชาญ และชำนาญจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม มีความสามารถในการวางระบบงาน การจัดทำงบประมาณ การประชาสัมพันธ์หน่วยงาน ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน สามารถแนะนำหรือชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตามได้ ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารได้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน ซึ่งมีทักษะที่สำคัญและจำเป็นที่ผู้บริหารควรรู้ ได้แก่

3.1 เทคนิคการบริหารงาน ที่ผู้บริหารต้องใช้การตัดสินใจอย่างรอบคอบโดยอาศัยข้อมูล และเหตุผลในการบริหารงาน

3.2 เทคนิคการสั่งการ ผู้บริหารต้องสั่งอย่างชัดเจน เข้าใจง่าย ถูกต้องตามกาลเทศะให้เหมาะสมกับบุคคล

3.3 เทคนิคการรับฟังความคิดเห็น ผู้บริหารต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสามารถแสดงความคิดเห็นได้ และวิเคราะห์พิจารณาความคิดเห็นก่อนจะนำไปใช้

3.4 เทคนิคการติชม ผู้บริหารควรติชมให้เหมาะกับกาลเทศะ และติชมในเรื่องผลงานโดยยึดหลักดีเพื่อก่อ และชมเพื่อสร้างสรรค์ให้เกิดกำลังใจ

3.5 เทคนิคการก่อให้เกิดระเบียบวินัย ซึ่งการวางระเบียบวินัยควรคำนึงถึงความเหมาะสมและความสามารถนำไปปฏิบัติได้ โดยต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้าเพื่อการปฏิบัติตามทั้งมีมาตรการในการควบคุมการปฏิบัติตามระเบียบวินัย

3.6 เทคนิคการวางตน ควรวางตนเป็นตัวอย่างมีความเที่ยงตรง ยุติธรรมไม่เลือกที่รักมักที่ชัง แจกจ่ายงานให้ทั่วถึง ไม่ควรสนิทสนมกับผู้ใดโดยเฉพาะ

3.7 เทคนิคการสร้างมนุษยสัมพันธ์ ต้องมีการติดต่อสัมพันธ์กับผู้ร่วมงานเข้าร่วม สังคมภายในองค์กร รวมทั้งการสร้างความสัมพันธ์กับภายนอก

3.8 เทคนิคการเพิ่มสมรรถภาพให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชาได้มีความก้าวหน้าในการทำงาน โดยการทำงานตามความรู้ความสามารถของตน และมีโอกาสได้ เลื่อนขั้น เลื่อนตำแหน่งรวมทั้งเป็นที่ปรึกษาให้กำลังใจกับผู้ใต้บังคับบัญชา

เดรด และโรว์ (Drake and Roe, 1986, p. 29) กล่าวว่า ทักษะทางเทคนิค เป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง ความสามารถในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรม และ ไปเซ (Paisey, 1992, p. 96) กล่าวว่า เป็นการรู้เกี่ยวกับงานที่ปฏิบัติในหน่วยงาน และสามารถปฏิบัติงานด้านบุคคล ระเบียบการ ในการควบคุม การหาแนวทาง และทำงานร่วมกัน ด้วยเทคนิคเฉพาะ คือ ผู้บริหารการศึกษาต้องมีความรู้ ในด้านการศึกษา ความสัมพันธ์กับชุมชน การเงินและสิ่งอำนวยความสะดวก และการพัฒนากำลังคน

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2539, หน้า 2) ให้ความเห็นที่ ทักษะทางเทคนิคเป็นทักษะที่เกี่ยวข้องกับการมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความชำนาญในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง มีความสามารถในการใช้เครื่องมือและเทคนิควิธีการในการทำกิจกรรมให้สำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพ

สมยศ นาวิการ (2540, หน้า 4) กล่าวว่า ทักษะทางเทคนิคเป็นความสามารถในการใช้ความรู้ วิธีการ เทคนิค และอุปกรณ์ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติหน้าที่อย่างหนึ่งโดยเฉพาะ

สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ (2543, หน้า 20-21) ให้ความเห็นที่ ทักษะทางเทคนิคเป็นความสามารถในการทำงานเฉพาะอย่าง เกี่ยวกับกระบวนการ และเทคนิค โดยอาศัยความรู้ การวิเคราะห์ และการรู้จักใช้เครื่องมือในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารจำเป็นต้องรู้และเข้าใจเพื่อการติดตามตรวจสอบการดำเนินงานและสร้างศรัทธาให้กับผู้ใต้บังคับบัญชา

เดรด และโรว์ (Drake and Roe, 1986, p. 30) กล่าวว่า ทักษะผู้บริหารสถานศึกษา มี 5 ทักษะ คือ 3 ทักษะ ของแคทซ์ (Katz) และเพิ่มเติมอีก 2 ทักษะ คือ ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) และทักษะด้านการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills)

4. ทักษะด้านความรู้ความคิด (Cognitive Skills) หมายถึง ความรู้ ความชำนาญในการใช้ความรู้ความคิด ปัญญา และวิสัยทัศน์ในการบริหารหน่วยงานให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล สามารถปรับปรุงเปลี่ยนแปลงวิธีการทำงานให้ทันต่อโลกทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ประกอบด้วยการใช้ความรู้ความเข้าใจในการจัดทำหลักสูตรได้สอดคล้องกับสภาพปัญหาของชุมชน สังคมและประเทศ การนำแนวคิดใหม่ ๆ มาใช้บริหารงานอย่างต่อเนื่อง นำนโยบายไปปฏิบัติโดยการแลกเปลี่ยนความรู้ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ใช้การบริหารงานอย่าง

เป็นระบบ มีการกระจายอำนาจและความรับผิดชอบให้ผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเหมาะสม และสามารถบริหารเวลาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. ทักษะทางการศึกษาและการสอน (Educational and Instructional Skills) หมายถึง ความรู้ความชำนาญในการจัดการและบริหารหลักสูตรการเรียนการสอนของผู้บริหารสถานศึกษา หรือโรงเรียน ที่สอดคล้องกับภารกิจนโยบายการศึกษาของรัฐ และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545 ในการเป็นผู้นำทางวิชาการ มีความสามารถในการนิเทศการสอน เป็นผู้นำทางการศึกษา มีความรู้ เป็นนักวิชาการที่ดี ที่ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการศึกษาและการสอนถ่ายทอดแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจในการเรียนการสอนยิ่งขึ้น ที่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ชีวิตและสิ่งแวดล้อม ในการบริหารหลักสูตรการเรียนการสอน การจัดตารางการเรียนการสอน สอดคล้องกับหลักสูตรและเหมาะสมตามวัยผู้เรียน ส่งเสริมให้ครูพัฒนาวิธีการสอนแบบยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ การนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ การสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนและนำผลการวัดผลของนักเรียนมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร

งานทักษะการศึกษาและการสอน คือ งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารสถานศึกษา งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดโปรแกรมการศึกษา และพบว่าร้อยละ 40 ของงานทั้งหมดของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นงานด้านการจัดการเรียนการสอน สมิธ และคนอื่น ๆ (Smith and others, 1961 อ้างอิงใน วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 2539, หน้า 99) สอดคล้องกับแนวคิดของ เดรด และโรว์ (Drake and Roe, 1989, p. 29) ที่กล่าวว่า เป็นทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในฐานะเป็นผู้นำทางการศึกษาที่จะต้องมีความรู้ความเข้าใจในการเรียนการสอน และจันทรานี สงวนนาม (2545, หน้า 19) กล่าวว่า ทักษะทางการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาถ้าผู้บริหารไม่เข้าใจการศึกษาก็ย่อมจะบริหารงานให้มีประสิทธิผลได้ยาก ซึ่งสถานศึกษาเป็นองค์การทางการศึกษาที่มีลักษณะเฉพาะและมีความแตกต่างจากองค์การอื่นซึ่ง แคมป์เบลล์ และคณะ (Campbell and others, 1983 อ้างอิงใน จันทรานี สงวนนาม, 2545, หน้า 125) กล่าวว่างานในหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา คือการส่งเสริมสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งมีหน้าที่ 6 ประการ คือ

1. พัฒนาเป้าหมาย และนโยบายของสถานศึกษา
2. จัดโปรแกรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์
3. จัดหาและจัดสรรทรัพยากรต่าง ๆ สนับสนุนการปฏิบัติตามแผนการสอนและโปรแกรมการสอนต่าง ๆ

4. สร้างและประสานงานกับหน่วยงานต่าง ๆ ภายในสถานศึกษาในการนำโปรแกรมหรือแผนงานไปปฏิบัติ

5. ประเมินประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการดำเนินงานในด้านกระบวนการและผลผลิต

6. เป็นตัวแทนของสถานศึกษาในการจัดกิจกรรมต่างๆที่สนับสนุนการเรียนการสอนกับชุมชน

สรุป ทักษะทางเทคนิคเป็นทักษะการใช้ความรู้ กระบวนการ และเครื่องมือที่จำเป็นในการดำเนินงานเพื่อให้งานสำเร็จเป็นไปตามวัตถุประสงค์ ที่เกิดจากประสบการณ์ การศึกษา การฝึกอบรม และการกระทำที่สม่ำเสมอและต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชานำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อความก้าวหน้าในการทำงาน รวมทั้งสามารถแนะนำ ชี้แนะให้ผู้อื่นปฏิบัติตาม และฝึกฝนจนเกิดความชำนาญ เป็นทักษะในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์มาใช้ในการบริหารได้เหมาะสมกับสภาพของหน่วยงาน การใช้แผนปฏิบัติงานเป็นเครื่องมือการบริหารงาน การนำเทคนิคกระบวนการบริหารมาประยุกต์ใช้ การสื่อสารด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายทั้งการพูดและการเขียน ใช้วิธีประชาสัมพันธ์ที่หลากหลายรูปแบบ และใช้เทคนิคการพัฒนางานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ทักษะการศึกษาและการสอน เป็นทักษะที่ผู้บริหารใช้ความสามารถในการเป็นผู้นำทางการศึกษาและการเป็นผู้มีภูมิรู้ เป็นนักวิชาการที่ดี ใช้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเรียนการสอนถ่ายทอดแนะนำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความเข้าใจในการเรียนการสอน สอดคล้องกับภารกิจและนโยบายการศึกษา ที่สัมพันธ์กับสภาพเศรษฐกิจ สังคม ชีวิต และสิ่งแวดล้อม บริหารหลักสูตรการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมตามวัยของผู้เรียน และเป็นไปตามแผนที่กำหนด พร้อมส่งเสริมให้ครูมีการพัฒนาวิธีการสอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าทางวิชาการ การนิเทศการสอนอย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งการสนับสนุนให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน และนำผลการสอนของนักเรียนมาใช้ปรับปรุงหลักสูตร

ทฤษฎีที่ใช้ในทักษะผู้บริหาร

เนื่องจากทักษะเป็นส่วนหนึ่งของภาวะผู้นำ ดังนั้นทฤษฎีที่ใช้คือทฤษฎีภาวะผู้นำหรือทฤษฎีบทบาทผู้บริหาร เช่น

ทฤษฎีแรงจูงใจ เช่น ทฤษฎี X และ Y ของ Douglas McGregor (1960, อ้างอิงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539, หน้า 247-248) เป็นทฤษฎีที่ตรงกันข้ามกัน คือการจัดการความสัมพันธ์ของบุคลากร โดย ทฤษฎี X มองพนักงานที่เกียจ ไม่กระตือรือร้น ไม่ชอบงาน และพยายามหลีกเลี่ยงงาน

และ ทฤษฎี Y มองพนักงานมีความรับผิดชอบ มีความคิดริเริ่มในการแก้ปัญหาในการทำงาน และไม่มีความเบื่อหน่ายในการทำงาน ซึ่งผู้บริหารที่เลือกใช้ ทฤษฎี Y จะให้พนักงานควบคุมตนเอง และเลือกวิธีการเองเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์การ มากกว่าให้บุคคลอื่นควบคุม ซึ่งเป็นการบริหารที่ให้พนักงานมีส่วนร่วม เป็นทฤษฎีที่สอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของ Maslow

1. ทฤษฎีความต้องการตามลำดับขั้นของมาสโลว์(Maslow's hierarchy of need) เป็นทฤษฎี ความต้องการตามลำดับขั้น หรือทฤษฎีจูงใจของมาสโลว์ โดย Abraham Maslow (1970, อ้างอิงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539, หน้า 36, 248, 250) คือ สิ่งกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมเพื่อตอบสนองตามความต้องการ มี 5 ขั้น 1) ความต้องการด้านร่างกาย เป็นความต้องการเพื่อการอยู่รอด 2) ความต้องการความมั่นคงหรือปลอดภัย เป็นความต้องการที่เป็นอิสระทางร่างกาย และเกรงกลัวต่อการสูญเสียนาน ทรัพย์สินหรือที่อยู่อาศัย 3)ความต้องการการยอมรับ หรือความผูกพัน เป็นความต้องการได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่น 4)ความต้องการการยกย่อง เป็นความต้องการที่ได้รับการยกย่องจากบุคคลอื่น เป็นความพึงพอใจในอำนาจ มีความภาคภูมิใจในสถานะ และความเชื่อมั่นในตนเอง และ 5)ความต้องการความสำเร็จในชีวิต เป็นความต้องการความสำเร็จตามที่ต้องการ ดังนั้น ผู้บริหารต้องใช้หลักการบริหารโดยคำนึงถึงความต้องการของคนทั้ง 5 ขั้น

2. ทฤษฎีการจูงใจ ERG ของ Alderfer (Alderfer's ERG theory) เป็นทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการ มี 3 ระดับ คือ 1)ความต้องการอยู่รอด (Existence need (E) เป็นความต้องการระดับต่ำสุดเทียบกับความต้องการของมาสโลว์คือความต้องการด้านร่างกายและความต้องการความปลอดภัย 2) ความต้องการความสัมพันธ์ (Related need (R) คือความต้องการทางสังคม เป็นความต้องการความปลอดภัย และความต้องการยกย่องรวมกันตามทฤษฎีของมาสโลว์ และ 3)ความต้องการความเจริญก้าวหน้า (Growth need (G) เป็นความต้องการการยกย่อง และต้องการประสพผลสำเร็จตามทฤษฎีของมาสโลว์

3. ทฤษฎีสองปัจจัยของ Herzberg (Herzberg's two factor theory) เป็นทฤษฎีแรงจูงใจเกี่ยวกับความพึงพอใจ และไม่พึงพอใจในการทำงาน ประกอบด้วย 2 ปัจจัย คือ 1) ปัจจัยสุขอนามัย (Hygiene factor) เป็นปัจจัยที่สร้างความไม่พึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยที่ไม่ได้เพิ่มแรงจูงใจในการทำงานแต่เป็นปัจจัยที่ป้องกันไม่ให้เกิดผลผลิตลดลง คือเป็นปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมในการทำงาน 2) ปัจจัยจูงใจ (motivation) เป็นปัจจัยที่สร้างความพึงพอใจในการทำงาน เป็นปัจจัยภายใน หรืออันทามย์ในการทำงาน

4. ทฤษฎีความต้องการที่แสวงหาความต้องการเฉพาะอย่าง Mc Clelland (Mc Clelland's acquired need theory) เป็นทฤษฎีการแสวงหาการเรียนรู้ตามความต้องการของแต่ละบุคคลด้าน

ใดด้านหนึ่ง เป็นการจูงใจความต้องการพื้นฐาน 3 ด้าน คือ 1) ความต้องการอำนาจ 2) ความต้องการความผูกพัน และ 3) ความต้องการความสำเร็จ

5. ทฤษฎีกระบวนการการจูงใจ หรือทฤษฎีความเข้าใจ เป็นการใช้กระบวนการคิดในการตัดสินใจที่จะกระทำสิ่งที่ต้องการ เป็นสิ่งกระตุ้นการกระทำที่เกี่ยวข้องกับการทำงาน คือ 1) การรับรู้ของบุคคลที่ใช้ความพยายามนำไปสู่ผลลัพธ์การทำงาน (Bovee and other, 1993, p. 5 อ้างอิงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2539, หน้า 255) เป็นการประเมินศักยภาพหรือความสามารถในการทำงานว่าสามารถดำเนินงานได้บรรลุความต้องการหรือไม่และพยายามปฏิบัติงานให้ประสบผลสำเร็จซึ่งจะนำมาสู่ความคาดหวัง 2) ความคาดหวังผลลัพธ์จากการทำงาน เป็นการรับรู้ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานกับความเป็นไปได้ในผลลัพธ์ที่แตกต่างกัน จากสภาพแวดล้อมและรางวัลที่ได้รับ 3) การรับรู้ถึงการทำงานที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่ต้องการ หรือคุณค่าความพอใจในผลลัพธ์ และความต้องการที่จะได้รับรางวัลจากผลการทำงานนั้น

5.1 ทฤษฎีความคาดหวังของ Vroom (Vroom's expectancy theory) คือการจูงใจของบุคคลมีผลต่อผลลัพธ์จากการใช้ความพยายามทางบวกและทางลบ คุณด้วยความเชื่อมั่นจากการใช้ความพยายามเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

5.2 ทฤษฎีความยุติธรรม (Equity theory) คือการใช้วิจารณ์ญาณของบุคคลกับความยุติธรรมของรางวัลที่ได้รับโดยเปรียบเทียบกับปัจจัยนำเข้าและปัจจัยพยายาม ประสิทธิภาพการศึกษา ฯ และรางวัล

6. ทฤษฎีการเสริมแรง (Reinforcement theories) เป็นแรงจูงใจพื้นฐานที่ใช้ในการปรับปรุงพฤติกรรม และเทคนิคในการเปลี่ยนพฤติกรรมของคน ซึ่งเกี่ยวกับวิธีการ สาเหตุการให้รางวัล และการลงโทษซึ่งมีอิทธิพลต่อพฤติกรรม มี 4 วิธี คือ

6.1 การเสริมแรงทางบวก หมายถึงการบริหารรางวัลตอบแทนตามผลการปฏิบัติงาน เพื่อให้เกิดพฤติกรรมตามที่ต้องการ สร้างให้เกิดพฤติกรรมมากขึ้นด้วยการให้รางวัลสำหรับการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง

6.2 การเรียนรู้การหลีกเลี่ยงปัญหา หรือการเสริมแรงทางลบ คือการจัดลำดับเหตุ (ปัญหา) ที่ไม่น่าพอใจต่อพฤติกรรมที่พึงพอใจ การเรียนรู้จะเกิดขึ้นเพราะกลัวผลร้ายที่จะได้รับ

6.3 การยับยั้งพฤติกรรม คือการเลิกรางวัลเพื่อยับยั้งพฤติกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เป็นการปราม

6.4 การลงโทษ คือการปรับพฤติกรรมจากผลด้านลบ

7. ทฤษฎีระบบ และทฤษฎีเชิงสถานการณ์

7.1 ทฤษฎีระบบ (System theory) เป็นกระบวนการทำงานที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันเพื่อบรรลุจุดหมายร่วมกัน โดยระบบประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า กระบวนการแปรสภาพ ผลผลิต และการป้อนกลับ ซึ่ง 1) ปัจจัยนำเข้า (Input) ประกอบด้วย ทรัพยากรที่ใช้ในการผลิตหรือสินค้าและบริหาร คือ คน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพ เงิน และข้อมูล 2) กระบวนการแปรสภาพ (Transformation) ประกอบด้วยการจัดการ เทคโนโลยี และการปฏิบัติการผลิต เพื่อเปลี่ยนปัจจัยนำเข้าให้เป็นผลผลิต 3) ผลผลิต (Output) เป็นสินค้า หรือบริการ กำไร และขาดทุน ที่ผู้บริหารและพนักงานต้องการให้บรรลุจุดมุ่งหมาย 4) การป้อนกลับ (Feedback) เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสภาพและผลลัพธ์กิจกรรมองค์การ เป็นข้อมูลเพื่อใช้ปรับปรุงปัจจัยนำเข้า และกระบวนการแปรสภาพ เพื่อให้สินค้าหรือบริการที่ผลิตได้มีความพึงพอใจมากขึ้น เป็นทฤษฎีที่มองว่าระบบต่างๆ มีความสัมพันธ์และมีปฏิริยาต่อกัน

7.2 ทฤษฎีเชิงสถานการณ์ (Contingency theory of management) เป็นทฤษฎีการจัดการเชิงสถานการณ์ทั้งนี้เนื่องจากสถานการณ์ต่างๆ มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา

การส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศ

สารสนเทศ (Information) หมายถึง ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ หรืออาจกล่าวได้ว่า สารสนเทศ เกิดจากการนำข้อมูล ผ่านระบบการประมวลผล คำนวณ วิเคราะห์ และแปลความหมายเป็นข้อความที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

เทคโนโลยีสารสนเทศ (Informational Technology) หมายถึง เทคโนโลยีที่ใช้จัดการสารสนเทศ เป็นเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องตั้งแต่ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การแสดงผล การทำสำเนา และการสื่อสารโทรคมนาคม เพื่อให้ได้สารสนเทศที่เหมาะสมและสามารถนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ได้

ความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

คณะกรรมการสาขาเทคโนโลยีการสอน ประเทศสหรัฐอเมริกา (The Commission on Instructional Technology, USA) ได้อธิบายว่า "เทคโนโลยีทางการศึกษาคือการนำแนวความคิดที่เป็นระบบไปใช้ในการออกแบบ ดำเนินการ และประเมินกระบวนการเรียนการสอนทั้งกระบวนการในรูปของวัตถุประสงค์เฉพาะ ซึ่งมีพื้นฐานมาจากผลการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้และการสื่อความหมายของมนุษย์เรา อีกทั้งนำเอาทรัพยากรมนุษย์และทรัพยากรอื่น ๆ มาผสมผสานกัน ทั้งนี้เพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพของการเรียนรู้ที่สูงยิ่งขึ้น"

ศูนย์บทเรียนโปรแกรมแห่งชาติ ประเทศอังกฤษ (National Centre for Programmed Learning, UK) อธิบายว่า "เทคโนโลยีทางการศึกษาคือ การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์ที่เกี่ยวกับเรื่องการเรียนรู้ และเงื่อนไขของการเรียนรู้ มาใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอนและการฝึกอบรม แต่ถ้าหากปราศจากหลักการทางวิทยาศาสตร์แล้ว เทคโนโลยีทางการศึกษาจะแสวงหาวิธีดำเนินการโดยการทดลองเพื่อเสริมสร้างสภาพของการเรียนรู้ให้ดีขึ้น"

องค์การร่วมสาขาเทคโนโลยีทางการศึกษา ประเทศอังกฤษ (Council for Educational Technology for the United Kingdom-CET) อธิบายว่า "เทคโนโลยีทางการศึกษาหมายถึงการพัฒนาการนำไปใช้และการประเมินระบบ วิธีการดำเนินงาน และอุปกรณ์ต่าง ๆ ทั้งนี้เพื่อทำให้การเรียนรู้ของคนเราให้ดีขึ้น"

วิจิตร ศรีสอาน (วิจิตร, 2517) ให้ความหมายว่าเทคโนโลยีการศึกษาเป็นการประยุกต์เอาเทคนิควิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์และเครื่องมือใหม่ ๆ มาใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาทางการศึกษา ทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2523) อธิบายถึง เทคโนโลยีทางการศึกษาไว้อย่างละเอียดว่า "เทคโนโลยีเป็นระบบการประยุกต์ผลิตรวมทางวิทยาศาสตร์ (วัสดุ) และผลิตรวมของวิศวกรรม (อุปกรณ์) โดยยึดหลักทางพฤติกรรมศาสตร์ (วิธีการ) มาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาทั้งในด้านบริหารด้านวิชาการ และด้านบริการ" หรืออีกนัยหนึ่ง เทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นระบบการนำวัสดุ อุปกรณ์และวิธีการมาใช้ในการปรับปรุงระบบการศึกษาเพื่อให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น วัสดุ (Material) หมายถึงผลิตรวมทางวิทยาศาสตร์ สิ่งที่มีการผูกพันเปลี่ยนแปลงได้ง่าย เช่น ซอร์ค ดินสอ พิล์ม กระดาษ ส่วนอุปกรณ์ (Equipment) หมายถึงผลิตรวมทางวิศวกรรมที่เป็นเครื่องมือต่าง ๆ เช่น โต๊ะกระดานดำ แก้วอี้ เครื่องฉาย เครื่องเสียง เครื่องรับโทรทัศน์ ฯลฯ และวิธีการ (Technique) หมายถึงระบบ กระบวนการ กิจกรรมต่าง ๆ ที่ต้องคำนึงถึงหลักจิตวิทยา หลักสังคมวิทยา ภาษา ฯลฯ ที่นำมาใช้ในการศึกษา เช่น การสาธิต ทดลอง กลุ่มสัมพันธ์ เป็นต้น

Carter V. Good (good, 1973) กล่าวว่า เทคโนโลยีการศึกษาหมายถึง การนำหลักการทางวิทยาศาสตร์มาประยุกต์ใช้เพื่อการออกแบบและส่งเสริมระบบการเรียนการสอน โดมนั้นที่วัตถุประสงค์ทางการศึกษาที่สามารถวัดได้อย่างถูกต้องแน่นอน มีการยึดหลักผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนมากกว่ายึดเนื้อหาวิชา มีการใช้การศึกษาเชิงปฏิบัติโดยผ่านการวิเคราะห์ และการใช้ สื่อทัศนูปกรณ์รวมถึงเทคนิคการสอนโดยใช้อุปกรณ์ต่าง ๆ เช่น เครื่องคอมพิวเตอร์ สื่อการสอน ต่างๆในลักษณะของสื่อประสมและการศึกษาด้วยตนเอง

เคนเนท (Kencth,1955, p. 128) เทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การนำความรู้ทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นโดยใช้หลักการทางวิทยาศาสตร์ เพื่อนำมาผลิตอุปกรณ์ เครื่องมือ ตลอดจนเทคนิคต่าง ๆ นำมาใช้เป็นอุปกรณ์การเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

สรุป เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา หมายถึง การนำเอาเทคนิคใหม่ ๆ ทางวิทยาศาสตร์ มาใช้จัดการข้อมูลทางการศึกษาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดต่อวงการศึกษ หรือการนำกระบวนการนำเอาเทคนิค วิธีการ วัสดุ อุปกรณ์ มาใช้เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการสอนและการฝึกอบรม มาใช้ในการแก้ไขปัญหาทางการศึกษา เพื่อการวิเคราะห์ปัญหา การประดิษฐ์/สร้าง การปรับใช้ การประเมิน และการจัดการต่อ ปัญหาทั้งหมดที่เกี่ยวกับการเรียนรู้

ความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นสิ่งที่จำเป็นและเป็นที่ยอมรับในยุคปัจจุบันและเป็นยุคที่หน่วยงานต่าง ๆ เห็นความจำเป็นและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการดำเนินงาน การบริหารงานและการตัดสินใจ ซึ่งในหลายหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนทั้งในวงการธุรกิจ อุตสาหกรรมและการศึกษา ต้องมีข้อมูลสารสนเทศที่ดีโดยมีกระบวนการจัดการผ่านคอมพิวเตอร์ เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ นับตั้งแต่การผลิต การจัดเก็บ การประมวลผล การเรียกใช้และการสื่อสารสารสนเทศ รวมทั้งการแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพยากรสารสนเทศร่วมกันให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ ซึ่งความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศมีนักการศึกษาได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ ดังนี้

สุริยา นทีศิริกุล (2546, หน้า 17) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศสรุปได้ ดังนี้

1. ช่วยในการจัดระบบข่าวสารจำนวนมหาศาลของแต่ละวัน
2. ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสารสนเทศ เช่น การคำนวณตัวเลขที่ยุ่งยากซับซ้อน การจัดเรียงลำดับสารสนเทศ ฯลฯ
3. ช่วยให้สามารถเก็บสารสนเทศไว้ในรูปที่สามารถเรียกใช้ได้ทุกครั้งอย่างสะดวก
4. ช่วยให้สามารถจัดระบบอัตโนมัติ เพื่อการจัดเก็บประมวลผลและเรียกใช้สารสนเทศ
5. ช่วยในการเข้าถึงสารสนเทศได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพมากขึ้น ช่วยในการสื่อสารระหว่างกันได้อย่างสะดวกรวดเร็ว ลดอุปสรรคเกี่ยวกับเวลาและระยะทางโดยการใช้ระบบโทรศัพท์และอื่น ๆ

จำนง ภูมิพันธ์ (2533, หน้า 47) ได้กล่าวถึงความสำคัญของเทคโนโลยีสารสนเทศ สรุปได้ดังนี้

1. สารสนเทศและเทคโนโลยีสารสนเทศถือเป็นทรัพยากรที่สำคัญต่อความสำเร็จของกิจกรรมหลายประเภทจำเป็นต้องมีวิธีการจัดการที่มีประสิทธิภาพ เช่นเดียวกับการจัดการทรัพยากรอื่น ๆ
2. เทคโนโลยีสารสนเทศมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินงานขององค์กรเป็นอย่างมาก จึงต้องมีวิธีการที่เหมาะสมสำหรับการจัดทำระบบสารสนเทศและการใช้เทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง
3. เทคโนโลยีสารสนเทศเป็นเครื่องมือเชิงกลยุทธ์เพื่อความได้เปรียบในการแข่งขัน
4. ผู้บริหารควรมีความรู้ ความเข้าใจเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อจะได้มีส่วนร่วมและสนับสนุนการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศให้ได้ประโยชน์
5. ความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทำให้มีทางเลือกหลายทาง จำเป็นต้องมีการศึกษานโยบาย วัตถุประสงค์และข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานและองค์การเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
6. เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันถือเป็นองค์ประกอบส่วนหนึ่งขององค์กร ซึ่งมีผลกระทบต่อการจัดองค์กร

สรุปได้ว่า เทคโนโลยีสารสนเทศ มีความสำคัญต่อการจัดการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิรูปการศึกษาที่เทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามามีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการปฏิรูปการบริหารจัดการ ที่มีการนำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ การปฏิรูปการเรียนรู้ ที่ต้องจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาปัญญา ไม่ใช่การเรียนรู้เพื่อจำข้อมูล การจำมีความจำเป็นในส่วนที่เป็นพื้นฐานสำคัญ ส่วนข้อมูลควรจะอยู่ในแหล่งเรียนรู้ใด ๆ และสามารถเรียกใช้ได้ทันท่วงทีเมื่อจำเป็น และสามารถแสวงหาข้อมูลได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วยเทคโนโลยีที่เหมาะสม ทักษะทางด้าน ICT จึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการขยายขีดความสามารถในการเรียนรู้ต่อไป

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในปัจจุบัน

การจัดการศึกษาในปัจจุบันเป็นการจัดการศึกษาที่รองรับกับภาวะความเปลี่ยนแปลงของพลวัตโลก ซึ่งเกิดจากภาวะการเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้การศึกษาต้องปรับเปลี่ยนรูปแบบ ปัจจุบันการจัดการศึกษานั้นจะแตกต่างกับการจัดการศึกษาในอดีตอยู่หลายประการ ได้แก่ การจัดการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการกระตุ้นความรู้สึกรักของผู้เรียนให้สนใจ โดยใช้สื่อการสอนในหลายรูปแบบ ก่อให้เกิดพัฒนาการในหลายด้าน รวมถึงมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งยังส่งเสริมให้เกิดความกระตือรือร้นและการแสวงหาความรู้ รู้จักคิดวิเคราะห์

วิจารณ์ ตัดสินใจ ตลอดจนการศึกษาสภาพจริงตามบริบทโลกจากรูปแบบของการจัดการศึกษาในปัจจุบัน จะเห็นได้ว่าเป็นการจัดการศึกษาที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยแท้จริง ซึ่งเป็นรูปแบบวิธีการที่มีการผนวกเทคโนโลยีมาเป็นส่วนหนึ่งของการจัดการเรียนรู้ ทั้งนี้แนวทางดังกล่าวจะเป็นการเอื้อต่อการเรียนรู้ ที่จะให้เป็นการเรียนรู้ตลอดชีวิต ที่สามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างต่อเนื่อง ตลอดชีวิตทั้งนี้สามารถเข้าถึงความรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา จากประเด็นที่กล่าวมาของการจัดการศึกษา ย่อมเป็นเครื่องชี้วัดได้เป็นอย่างดีว่าโลกเปลี่ยนเข้าสู่ยุคเทคโนโลยีสารสนเทศการศึกษาก็ปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องและเหมาะสมกับยุคสมัยแห่งการเปลี่ยนแปลงนี้ด้วย

แนวโน้มการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในอนาคต

การจัดการศึกษาในอดีตนำมาสู่การปรับการศึกษาในปัจจุบัน ซึ่งจากการจัดการศึกษาทั้ง 2 ยุค จะเป็นตัวกำหนดแนวทางหรือทิศทางของการจัดการศึกษาในอนาคต เพราะการจะมองถึงอนาคตที่ชัดเจนนั้นต้องคำนึงถึงอดีตและปัจจุบันเพื่อการก้าวไปข้างหน้าอย่างถูกทิศทางดังจะเห็นได้จาก สินีนาถ ซาตะกาญจน์ (2551) ที่มองว่าแนวโน้มการศึกษาในอนาคตจะเป็นไปใน 5 ลักษณะคือ

1. เป็นระบบเปิดมากขึ้นและส่งเสริมการศึกษาตลอดชีวิต
2. เน้นการศึกษาเป็นรายบุคคล (Individual Instruction)
3. เน้นเทคโนโลยีทางการศึกษา เป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเอง
4. เน้นคุณธรรมและจริยธรรม
5. ส่งเสริมนันทนาการและพักผ่อนหย่อนใจ

ทั้งนี้ Comish (2005) มองว่าอิทธิพลทางความคิดอนาคตได้เปลี่ยนมุมมองของการศึกษา โดยการจุดประกายให้เห็นว่า มนุษย์เราเป็นผู้ตัดสินใจ เป็นผู้มีส่วนร่วมในการสร้างอนาคต ไม่ว่าจะอนาคตนั้นจะดีหรือไม่ มนุษย์ย่อมมีส่วนเกี่ยวข้องต่อการสร้างอนาคตไม่ว่าทางใดก็ทางหนึ่งเสมอ อนาคตจึงไม่ใช่เป็นพรหมลิขิตหรือถูกกำหนดขึ้นมาก่อน ดังนั้นภาระหน้าที่ของมนุษย์ในปัจจุบันจึงมีนัยต่ออนาคต Comish ยังย้ำว่าภารกิจให้การศึกษาสำหรับคนรุ่นใหม่คือภารกิจสำคัญยิ่งของมนุษย์ เพราะการศึกษาถือเป็นเครื่องมือในการสร้างคน สร้างอนาคตของสังคมที่ดีได้ในวันข้างหน้า นักอนาคตได้คาดการณ์แนวโน้มในทศวรรษหน้าว่า อิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์จะนำมาซึ่งแนวโน้มแห่งการเปลี่ยนแปลงในหลายด้าน ทั้งในแง่ของการแข่งขันทางเศรษฐกิจเสรีและการแข่งขันเศรษฐกิจฐานความรู้ แนวโน้มการเผชิญหน้ากับสังคมข่าวสารกับสังคมพหุวัฒนธรรมที่ยิ่งทวีความแตกต่างหลากหลายมากยิ่งขึ้น แนวโน้มและความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีจะเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตของคนยุคใหม่ ซึ่งแนวโน้มต่าง ๆ เหล่านี้ย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการพัฒนาการศึกษาที่ดูจะทวีความสำคัญมากขึ้นทั้งในระดับปัจเจกที่

เป็นทางเลือกของการเรียนรู้และยกระดับคุณภาพชีวิต ฉะนั้นแนวโน้มการจัดการศึกษาจึงควรเน้นไปที่รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อตอบสนองต่อกระแสโลกาภิวัตน์และแนวโน้มการเป็นเศรษฐกิจฐานความรู้ (Knowledge-based Economy) แนวโน้มเหล่านี้ย่อมต้องขับเคลื่อนนโยบายและยุทธศาสตร์ทางการศึกษาที่หันมาให้ความสำคัญด้านการบริหารจัดการทางธุรกิจศึกษาด้านอาชีวศึกษา รวมถึงการศึกษาสำหรับประกอบการรายใหม่ในลักษณะต่าง ๆ และการศึกษาต่อเนื่องหรือการศึกษาสำหรับผู้ใหญ่มากขึ้น ในขณะเดียวกันที่เป็นสังคมยุคดิจิทัล ซึ่งเป็นแรงขับให้ยุทธศาสตร์การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการเรียนรู้ถูกเน้นหนักมากขึ้น ทั้งนี้ยังเป็นการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การจัดการศึกษาที่เรียกว่าการศึกษาเสมือน (Virtual ducation/Virtual Learning) รวมถึงการเรียนรู้ทางไกลที่ไม่จำกัดว่าจะเรียนจากโรงเรียน จากบ้าน หรือการเรียนในสถานประกอบการซึ่งสิ่งเหล่านี้จะถูกเชื่อมโยงกับโลกของการศึกษาและการเรียนรู้เสมือนด้วย (จุฬารัตน์ มาเสถียรวงศ์, 2544)

ดังนั้นจากแนวโน้มของการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการใช้เทคโนโลยีจะเป็นตัวผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาจากในอดีตที่ไม่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี รูปแบบการจัดการศึกษาจึงเป็นครูผู้สอนเป็นศูนย์กลาง ในขณะที่เมื่อก้าวสู่ยุคปัจจุบันรูปแบบการศึกษาก็เปลี่ยนไปผู้สอนจะมีบทบาทน้อยลงเริ่มมีการใช้เทคโนโลยีมากขึ้น จึงนำมาสู่การศึกษาในอนาคตซึ่งจะเป็นลักษณะของการศึกษาแบบใหม่ "นั่นคือครูคนสำคัญแทนที่จะเป็นตัวบุคคลก็อาจถูกปรับเปลี่ยนเป็นครู Google ครู Wikipedia และครู Youtube ก็อาจเป็นไปได้" (เย็น ภูววรรณ, 2551) นอกจากนี้แนวโน้มหรือรูปแบบการศึกษาแบบใหม่จะเป็นลักษณะ e-Education ซึ่งเป็นนวัตกรรมที่สำคัญในการทำ Distributed Learning Processing เพื่อการศึกษาแบบอัตโนมัติมากขึ้น ทั้งนี้รูปแบบการศึกษาใหม่ในอนาคตจะผูกพันกับดิจิทัลอย่างมากขึ้นความสำเร็จของการศึกษาขึ้นกับการประยุกต์ใช้ในงานดิจิทัล

การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

จากการดำเนินการจัดการศึกษาในอดีตจนถึงปัจจุบันและต่อเนื่องไปถึงอนาคตจะเห็นได้ว่ารูปแบบหรือการเรียนการสอนแตกต่างไปตามกระแสโลกาภิวัตน์ เทคโนโลยีเป็นตัวขับเคลื่อนให้เกิดความเปลี่ยนแปลง ซึ่งเทคโนโลยีในปัจจุบันสามารถสนับสนุนกิจกรรมการสื่อสารได้เป็นอย่างดีทั้งนี้ กิจกรรมเหล่านี้จะสร้างปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียน-ผู้เรียน ผู้เรียน-ผู้สอนและผู้เรียนกับผู้เชี่ยวชาญ ด้านการศึกษารวมทั้งการทำงานเป็นกลุ่ม (ศักดิ์ดา ไชกิจเจริญ, 2549) ฉะนั้นจึงยากที่จะปฏิเสธถึง ความจำเป็นของการประยุกต์ใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษา การประยุกต์ใช้ไอซีทีจึงสามารถนำไปปรับใช้กับการศึกษาในประเด็นดังต่อไปนี้

1. การประยุกต์ใช้ไอซีทีกับการเรียนการสอนบนอินเทอร์เน็ตและเว็ลด์ไวด์เว็บ การประยุกต์ใช้ไอซีที ในประเด็นนี้ครูสามารถพัฒนาบทเรียน เพื่อช่วยในการจัดการเรียนการสอนซึ่งรูปแบบการเรียนในลักษณะนี้ไม่จำเป็นต้องมีการเรียนการสอนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว แต่สามารถเรียนรู้ด้วยตนเองผ่านระบบเครือข่าย เทคโนโลยีไอซีที ที่นำมาประยุกต์ใช้ประกอบด้วย e-learning ซึ่งถือว่าเป็นนวัตกรรมทางการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงวิธีเรียนที่เป็นอยู่เดิมมาเป็นการเรียนที่ใช้เทคโนโลยีที่ก้าวหน้า เช่น อินเทอร์เน็ต อินทราเน็ต แอ็กซ์ทราเน็ต ดาวเทียม Computer-based training และระบบไร้สาย โดยทั่วไปการเรียนแบบ e-Learning จะมีความยืดหยุ่นค่อนข้างมาก ทั้งนี้การประยุกต์ใช้ e-Learning เพื่อการเรียนการสอนผู้สอนควรยึดหลักการดังต่อไปนี้เป็นแนวทางในการปฏิบัติ 1) การวางแผนการออกแบบกิจกรรมการเรียนออนไลน์ให้ จูงใจเป็นระบบที่ใช้งานง่าย ใช้ Activity based เน้นการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน 2) รูปแบบของกิจกรรมควรให้เหมือนสภาพความเป็นจริงโดยให้มีการอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ตลอดจนจนการสะสมความรู้จนกลายเป็นชุมชนการเรียนรู้หรือแหล่งทรัพยากรการเรียนรู้และ 3) การเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวควรเน้นการให้ทำงานเพื่อให้เกิดผลงานที่เป็นรูปธรรม ทั้งนี้สามารถประเมินผลตามสภาพจริงทั้งหมดนี้จะเป็นการสะท้อนความสามารถของผู้เรียน (คักดา ไชกิจเจริญ, 2549)

การใช้ไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) ในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนหรือระหว่างผู้เรียนด้วยกันเอง ส่วนกระดานข่าวอิเล็กทรอนิกส์ (Web board) เป็นกระดานในการสื่อสารแลกเปลี่ยนความคิดเห็นโดยใช้โฮมเพจเป็นบทเรียนที่ศึกษาด้วยตนเอง และ Chat เป็นห้องสนทนาเพื่อเสริมการเรียนรู้ ส่วนการรับส่งการบ้านและรายงานผู้เรียนผู้เรียนสามารถทำเป็นโฮมเพจของตนเองและส่ง URL ให้ผู้สอนซึ่งผู้สอนสามารถโต้ตอบได้ทันทีทันใด (ไพพรรณ เกียรติโชติชัย, 2545) ระบบต่าง ๆ ที่กล่าวมาเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพและความรวดเร็วในการสื่อสาร การถ่ายทอดการสอนเนื้อหาการสอน จึงทำให้การเรียนรู้ของผู้เรียนทำได้อย่างรวดเร็วนอกจากนี้ยังช่วยเพิ่มขีดความสามารถของการสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจากทางเดียว เป็นการสื่อสารแบบสองทางและช่วยให้ผู้สอนสามารถติดตามผลความก้าวหน้าในการเรียนรู้ของผู้เรียนได้

2. การประยุกต์ใช้ ไอซีทีกับการเรียนการสอนโดยการประชุมทางไกลด้วยวิดีโอทัศน์การประชุมทางไกลด้วยวิดีโอทัศน์ (Video Teleconference) หรือที่รู้จักกันโดยทั่วไปคือ "การประชุมด้วยภาพ" เป็นวิธีการของการแพร่กระจายการเรียนรู้โดยสามารถทำการเรียนการสอนด้วยภาพและเสียงได้ทันทีในเวลาจริงถึงแม้ว่าผู้เรียนและผู้สอนจะอยู่ห่างไกลกันก็ตาม ทั้งนี้การเรียนในลักษณะนี้ทำให้ผู้เรียนได้ประสบการณ์ทางการศึกษาที่มีคุณภาพสูงไม่น้อยไปกว่าการเรียนใน

ห้องเรียนแบบปกติทั่วไป ซึ่งห้องเรียนเสมือนเป็นการนำ ไอซีทีมาประยุกต์ใช้กับการเรียนการสอน โดยการประชุมทางไกลด้วยวีดิทัศน์ห้องเรียนเสมือน (Virtual Classroom) จึงเป็นลักษณะการเรียนการสอนที่ส่งการสอนสด โดยผู้สอนใช้คอมพิวเตอร์จากห้องเรียนหรือห้องส่งในสถาบันการศึกษาหนึ่งผ่านเครือข่ายไปยังห้องเรียนอื่น ๆ อาจจะอยู่ภายในสถาบันเดียวกันหรือต่างสถาบัน ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้พร้อมกัน การเรียนการสอนในลักษณะดังกล่าวจะต้องมีการนัดเวลาในการเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมาอยู่ร่วมกันและมักใช้การประชุมทางไกลด้วยวีดิทัศน์ประกอบด้วยเพื่อความสมบูรณ์ในการเรียนการสอน การเรียนแบบห้องเรียนเสมือนจะต้องตั้งอยู่บนเงื่อนไขการสื่อสารโต้ตอบกันได้ทันทีระหว่างผู้เรียนกับผู้สอนเสมือนนั่งเรียนอยู่ในห้องเดียวกัน ดังจะเห็นได้จากจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยที่ได้จัดตั้งโครงการขยายโอกาสอุดมศึกษาที่เรียกว่า "CU Flexible Learning" ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาที่เน้นกระบวนการเรียนการสอนที่ใช้เทคโนโลยีเป็นพื้นฐานโดยเน้นรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่ให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ โดยใช้ ไอซีทีในลักษณะการประชุมทางไกลด้วยวีดิทัศน์ในเขตพื้นที่การศึกษาจังหวัดน่าน จังหวัดศรีสะเกษและจังหวัดตรัง นอกจากนี้ยังมีการประยุกต์การเรียนการสอนทางไกลด้วยการส่งสัญญาณผ่านดาวเทียม ในประเทศไทยได้จัดตั้งโครงการ DLF-Learning ซึ่งเป็นโครงการหนึ่งของมูลนิธิทางไกลผ่านดาวเทียม โครงการดังกล่าวได้ร่วมมือกับกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการจัดการเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมเพื่อถ่ายทอดการสอนสดจากโรงเรียนวังไกลกังวล หัวหินไปยังโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาและสังกัดหน่วยงานอื่น ๆ จำนวน 3,000 โรงเรียนทั่วประเทศ ทางช่อง UBC 11-16 รวมถึงการถ่ายทอดรายการการศึกษาชุมชน หลักสูตรวิชาชีพของวิทยาลัยการอาชีพวังไกลกังวลซึ่งเป็นหลักสูตรระยะสั้นและหลักสูตรปกติ จนถึงระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง การเรียนการสอนผ่านดาวเทียมจากโรงเรียนวังไกลกังวล หัวหินมีการใช้สมรรถนะของการสื่อสาร 2 ทางในลักษณะ TV Conference เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้เรียนและผู้สอนโรงเรียนปลายทางกับโรงเรียนต้นทางติดต่อ ซักถามปัญหากันได้ทันทีทางโทรศัพท์และโทรสาร (กิดานันท์ มลิทอง, 2548)

3. การประยุกต์ใช้ ไอซีที กับการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีไร้สายปัจจุบันรูปแบบการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีไร้สาย ได้ตอบสนองต่อความต้องการในการศึกษาเพิ่มมากขึ้น จะเห็นได้จากมหาวิทยาลัยยุคใหม่ต่างมีการนำเทคโนโลยีไร้สาย Wireless LAN มาสนับสนุนการเรียนการสอนกันมากขึ้น ด้วยเป้าหมายที่ต้องการให้การเรียนการสอนของมหาวิทยาลัยไม่จำกัดอยู่แค่ในห้องเรียนแต่จะต้องสามารถติดต่อกับโลกกว้างทางเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้อย่างเสรีโดยไม่มีขีดจำกัดเรื่องของสถานที่ในประเทศไทยรัฐบาลได้ให้การสนับสนุนจัดตั้งโครงการระบบเครือข่ายไร้สายสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ เพื่อเปิดให้บริการกับนักศึกษาและบุคลากรใน

มหาวิทยาลัยเพื่อการเรียนการสอนที่สมบูรณ์แบบและรองรับการเข้าใช้บริการต่าง ๆ ได้อย่างทั่วถึงผ่านระบบออนไลน์ ซึ่งการติดตั้งเครือข่ายสื่อสารแบบไร้สายจะช่วยขยายขอบเขตการศึกษาให้กว้างไกลออกนอกห้องเรียน และช่วยสร้างโอกาสการเรียนรู้ใหม่ ๆ ให้แก่นักศึกษาปัจจุบันมีเทคโนโลยี WiMAX ซึ่งเป็นเทคโนโลยีการสื่อสารบรอดแบนด์ไร้สายความเร็วสูงที่มีรัศมีการรับส่งสัญญาณกว้างไกล สามารถครอบคลุมพื้นที่ให้บริการได้หลายตารางกิโลเมตร ได้มีการนำเทคโนโลยี WiMAX มาประยุกต์ใช้งานจริงในโครงการต้นแบบศูนย์ทางไกลเพื่อการศึกษาและพัฒนาชนบทเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในจังหวัดเชียงราย เทคโนโลยีดังกล่าวจะช่วยเติมเต็มและต่อยอดด้านการศึกษาให้กับเยาวชนไทยในท้องที่ห่างไกล เอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาชุมชน การสร้างเครือข่ายความร่วมมือและความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันการศึกษา รวมถึงสถาบันการศึกษาทั่วประเทศในอนาคตด้วย เพราะสามารถรองรับการให้บริการต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารข้อมูลอินเทอร์เน็ต (Internet) ข้อมูลภาพ (Video) และข้อมูลเสียง (VoIP) (ทีทีแอนด์ที, 2009)

สรุปเทคโนโลยีไอซีทีที่ได้เข้ามามีบทบาทสำคัญในสถาบันการศึกษาด้านการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนเพื่อให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งเรากำลังเปลี่ยนจาก Teaching base ไปสู่ Learning base ในระยะแรกความสำเร็จหรือล้มเหลวจึงขึ้นอยู่กับบุคลากรในระดับผู้บริหารที่เป็นผู้กำหนดนโยบาย และอาจารย์ผู้สอนว่าจะสามารถยอมรับปรับตัว และประยุกต์ไอซีทีกับการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้นได้อย่างไร รูปแบบสำหรับการเรียนการสอนภายหลังการประยุกต์ใช้ไอซีทีเพื่อการศึกษาจึงจำเป็นต้องเปลี่ยนจากการเรียนรู้แบบทางเดียว คือ จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน เป็นการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน และระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง การเรียนรู้จะไม่จำกัดเพียงแต่ในห้องเรียนโดยมีตารางเรียนเป็นตัวกำหนดเวลาอีกต่อไป แต่จะเป็นการเรียนรู้แบบทุกที่ทุกเวลา ผู้เรียนจะเพิ่มบทบาทในการศึกษามากขึ้น และยังเป็นแรงผลักดันให้ผู้สอนต้องพัฒนาตนเองเพิ่มขึ้นตลอดเวลา อันจะส่งผลให้การศึกษาพัฒนาขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

ตาราง 1 แสดงโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย

เขต 1

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด สถานศึกษา
		อนุบาล-มัธยมศึกษา		
1	บ้านปงเคียน	ตอนต้น	ดงมหาวัน	ขนาดกลาง
2	บ้านร่องหวาย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดงมหาวัน	ขนาดเล็ก
3	อนุบาลดงมหาวัน	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดงมหาวัน	ขนาดกลาง
4	บ้านจอบเจริญ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอนศิลา	ขนาดเล็ก
5	บ้านช่องลม	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอนศิลา	ขนาดเล็ก
6	บ้านชัยพุกภัย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอนศิลา	ขนาดเล็ก
7	บ้านดอน	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ดอนศิลา	ขนาดกลาง
8	บ้านดอยงาม	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอนศิลา	ขนาดเล็ก
9	บ้านสมานมิตร	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอนศิลา	ขนาดเล็ก
10	ดอยลานพิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ดอยลาน	ขนาดกลาง
11	บ้านจำบอน	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยลาน	ขนาดกลาง
12	บ้านจำหวาย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยลาน	ขนาดเล็ก
13	บ้านโป่งเกลือ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยลาน	ขนาดเล็ก
14	บ้านโป่งช้าง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยลาน	ขนาดเล็ก
15	บ้านโละป่าตุ้ม	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ดอยลาน	ขนาดกลาง
16	บ้านดอยฮาง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยฮาง	ขนาดเล็ก
17	บ้านโป่งนาคำ	ประถมศึกษา	ดอยฮาง	ขนาดเล็ก
18	บ้านโป่งน้ำร้อน	ประถมศึกษา	ดอยฮาง	ขนาดเล็ก
19	บ้านผาเสริฐ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ดอยฮาง	ขนาดเล็ก
20	บ้านท่าสาย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ท่าสาย	ขนาดเล็ก

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด สถานศึกษา
21	บ้านหัวดอย	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ท่าสาย	ขนาดกลาง
22	บ้านถ้ำผาตอง	ประถมศึกษา	ท่าสุด	ขนาดเล็ก
23	บ้านบ่อทอง	ประถมศึกษา	ท่าสุด	ขนาดเล็ก
24	บ้านแม่ข้าวต้มท่าสุด	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ท่าสุด	ขนาดใหญ่
25	ห้วยพลูพิทย บ้านทุ่งก่อ(ใจประชานู	อนุบาล-ประถมศึกษา	ท่าสุด	ขนาดกลาง
26	เคราะห์) บ้านน้ำตกพัฒนา	อนุบาล-ประถมศึกษา	ทุ่งก่อ	ขนาดเล็ก
27	(นพค.อุปถัมภ์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	ทุ่งก่อ	ขนาดเล็ก
28	บ้านโป่ง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ทุ่งก่อ	ขนาดเล็ก
29	เวียงเชียงรุ่งวิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษาต้น	ทุ่งก่อ	ขนาดกลาง
30	อนุบาลเวียงเชียงรุ่ง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ทุ่งก่อ	ขนาดกลาง
31	บ้านนางแล	อนุบาล-ประถมศึกษา	นางแล	ขนาดเล็ก
32	บ้านนางแลใน บ้านป่ารวก(ศุภราชบุรี	อนุบาล-ประถมศึกษา	นางแล	ขนาดกลาง
33	สงเคราะห์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	นางแล	ขนาดเล็ก
34	บ้านสันต้นขาม อนุบาลนางแล(บ้าน	อนุบาล-ประถมศึกษา	นางแล	ขนาดเล็ก
35	ทุ่ง)	อนุบาล-ประถมศึกษา	นางแล	ขนาดกลาง
36	บ้านข้าวแคว	อนุบาล-ประถมศึกษา	บ้านตู	ขนาดเล็ก
37	บ้านตู(สหราษฎร์ พัฒนาคาร)	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	บ้านตู	ขนาดใหญ่
38	บ้านป่าสักไก่อ	อนุบาล-ประถมศึกษา	บ้านตู	ขนาดกลาง
39	บ้านโป่งน้ำตก	อนุบาล-ประถมศึกษา	บ้านตู	ขนาดเล็ก
40	บ้านโป่งพระบาท	อนุบาล-ประถมศึกษา	บ้านตู	ขนาดเล็ก

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด สถานศึกษา
41	บ้านป่าซาง	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ป่าซาง	ขนาดกลาง
42	บ้านป่าซางเหนือ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าซาง	ขนาดกลาง
43	บ้านห้วยขี้เหล็ก	ประถมศึกษา	ป่าซาง	ขนาดเล็ก
44	บ้านห้วยหมากเอี้ยก	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าซาง	ขนาดกลาง
45	บ้านห้วยห่างป่าสา	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าซาง	ขนาดเล็ก
46	บ้านป่าอ้อดอนชัย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดเล็ก
47	บ้านปุยคำ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดกลาง
48	บ้านริมลาว	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดเล็ก
49	บ้านสันกลาง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดเล็ก
50	บ้านหนองหม้อ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดกลาง
51	บ้านห้วยทราย	อนุบาล-ประถมศึกษา	ป่าอ้อดอน ชัย	ขนาดเล็ก
	ดงมะตั้นเนินสยาม			
52	วิทยา	อนุบาล-ประถมศึกษา	ผางาม	ขนาดเล็ก
53	บ้านทุ่งยั้งหัวฝาย วิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ผางาม	ขนาดกลาง
54	บ้านป่าบง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ผางาม	ขนาดเล็ก
55	บ้านร่องห้า	อนุบาล-ประถมศึกษา	ผางาม	ขนาดเล็ก
56	บ้านหนองบัวผ่าป๋ม	อนุบาล-ประถมศึกษา	ผางาม	ขนาดเล็ก
57	บ้านเมืองชุม	อนุบาล-ประถมศึกษา	เมืองชุม	ขนาดกลาง
58	เวียงแก้ววิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา	เมืองชุม	ขนาดเล็ก

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด สถานศึกษา
		ตอนต้น		
59	บ้านปางคี้ก	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	แม่กรณ์	ขนาดเล็ก
60	บ้านปางริมกรณ์	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่กรณ์	ขนาดเล็ก
61	บ้านแม่กรณ์	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่กรณ์	ขนาดกลาง
62	ชุมชนบ้านแม่ข้าวต้ม หลวง	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	แม่ข้าวต้ม	ขนาดกลาง
63	บ้านปางลาว	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ข้าวต้ม	ขนาดกลาง
64	บ้านโละป่าห้า	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ข้าวต้ม	ขนาดเล็ก
65	บ้านเวียงกลาง	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ข้าวต้ม	ขนาดกลาง
66	บ้านหนองบัวแดง	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ข้าวต้ม	ขนาดกลาง
67	ห้วยเจริญวิทยา	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ข้าวต้ม	ขนาดเล็ก
68	บ้านทุ่งหลวง	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดกลาง
69	บ้านรวมมิตร	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	แม่ยาว	ขนาดกลาง
	บ้านรวมมิตรสาขา			
70	ห้องเรียนบ้านจะต๋อ เปอ	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดเล็ก
71	บ้านห้วยขม	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดกลาง
72	บ้านห้วยทรายขาว	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดเล็ก
73	บ้านห้วยแม่ซ้าย	อนุบาล-ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดกลาง
74	ผาขวางวิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	แม่ยาว	ขนาดกลาง
75	ผาขวางวิทยา สาขา บ้านแคววัวดำ	ประถมศึกษา	แม่ยาว	ขนาดเล็ก
76	แม่ยาววิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษาต้น	แม่ยาว	ขนาดกลาง
77	บ้านป่ายางมน	อนุบาล-ประถมศึกษา	รอบเวียง	ขนาดเล็ก

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด สถานศึกษา
78	อนุบาลหัวฝาย	อนุบาล-ประถมศึกษา	รอบเวียง	ขนาดกลาง
79	อนุบาลฮ่องลี่(ค่ายเม็ง รายมหาราชอุปถัมภ์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	รอบเวียง	ขนาดกลาง
80	บ้านน้ำลัด	อนุบาล-ประถมศึกษา	ริมกก	ขนาดกลาง
81	บ้านป่ายางหลวง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ริมกก	ขนาดเล็ก
82	บ้านเวียงกีโอนา	อนุบาล-ประถมศึกษา	ริมกก	ขนาดเล็ก
83	บ้านสันโค้ง(เชียงราย จรรยาราษฎร์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	เวียง	ขนาดใหญ่ พิเศษ
84	อนุบาลเชียงราย	อนุบาล-ประถมศึกษา	เวียง	ขนาดใหญ่ พิเศษ
85	บ้านเวียงชัย	ประถมศึกษา	เวียงชัย	ขนาดเล็ก
86	บ้านศรีเวียง	อนุบาล-ประถมศึกษา	เวียงชัย	ขนาดเล็ก
87	อนุบาลเวียงชัย	อนุบาล-ประถมศึกษา	เวียงชัย	ขนาดกลาง
88	บ้านเวียงเดิม	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	เวียงเหนือ	ขนาดเล็ก
89	อนุบาลเมืองเชียงราย(สัน ทรายราษฎร์ดรุณานู เคราะห์)	อนุบาล-ประถมศึกษา	สันทราย	ขนาดกลาง
90	บ้านกนกน้อยวิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง
91	บ้านจะคือ	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง
92	บ้านปางขอน	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง
93	บ้านผาลั้ง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยชมภู	ขนาดเล็ก
94	บ้านห้วยชมภู	อนุบาล-มัธยมศึกษา ตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง

ตาราง 1 (ต่อ)

ลำดับ	โรงเรียน	ประเภทการศึกษา	ตำบล	ขนาด
				สถานศึกษา
95	บ้านห้วยแม่เลี่ยม	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง
96	แม่มอญวิทยา	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	ห้วยชมภู	ขนาดกลาง
97	บ้านดงป่าเหมี้ยง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
98	บ้านป่าก้อ	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
99	บ้านป่าแห่ยง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
100	บ้านโป่งฮ้าง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
101	บ้านร่องปลาขาว	อนุบาล-มัธยมศึกษาตอนต้น	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
102	บ้านร่องเสียว	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดกลาง
103	บ้านห้วยดง	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดเล็ก
104	ร่องบัววิทยา	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดกลาง
105	อนุบาลห้วยสัก	อนุบาล-ประถมศึกษา	ห้วยสัก	ขนาดกลาง

หมายเหตุ: มีผู้อำนวยการ 2 ท่าน บริหารโรงเรียนท่านละ 2 โรงเรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยภายในประเทศ

สุภัททาญจน์ ฤทธิละคร (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง มีการจัดทำแผนงาน โครงการด้านวิชาการจัดทำแผนกลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียนเป็นปัจจุบัน และมีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน 2) ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน สถานศึกษามีการวางแผนงาน โครงการ และกิจกรรมในการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนอย่างชัดเจน มีการแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบ มีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอน แต่สถานศึกษายังขาดการใช้นวัตกรรมที่ทันสมัยและต่อเนื่อง และการทำวิจัยในชั้นเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้อุทยานศึกษามีการจัดทำแผนงาน โครงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่าง

ชัดเจนแต่สถานศึกษาขาดเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ขาดการส่งเสริมงบประมาณจากเขตพื้นที่ การศึกษาในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ครูขาดทักษะในเรื่องการใช้เทคโนโลยี 4) ด้านศักยภาพการ พึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ สถานศึกษามีการจัดทำแผนงาน โครงการงาน กิจกรรม ทางวิชาการอย่างชัดเจน มีการจัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละภาคเรียน มีการจัดทำหลักสูตร มีแผนการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจน มีการจัดทำการวัดผลประเมินผล มีการจัดเก็บ ข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน มีการจัดส่งบุคลากรเข้าอบรมทักษะทางวิชาการ และนำมาปรับใช้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ แต่สถานศึกษามีครูไม่ครบชั้นเรียน และครูสอนไม่ ตรงตามวิชาเอก 5) ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลา โรงเรียนมีการจัดทำแผนงาน โครงการผู้บริหารและครูเข้าอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอ มีการนำผลการวิจัยมาใช้กับ นักเรียนโดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษา ใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน การบริหารงานวิชาการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผน พัฒนางานวิชาการอย่าง สม่ำเสมอ และส่งเสริมพัฒนาทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนส่วนปัญหา อุปสรรคสำคัญและเร่งด่วน คือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียน อย่างต่อเนื่อง จัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มาใช้ในการเรียนการสอนให้เพียงพอ ส่งให้ ครูเข้าอบรมให้เกิดทักษะการใช้เทคโนโลยี จัดหาสื่ออุปกรณ์นวัตกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้ เพียงพอ บรรลุจุดมุ่งหมายให้ตรงตามวิชาเอก และให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

พัฒนา อาท้าว (2548) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาใน อำเภอนองเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5 พบว่าโดยภาพรวมและราย ด้านอยู่ในระดับ“มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมาก ไปหาน้อย ดังนี้คือ ด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่ มาปรับใช้ตลอดเวลา ด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอน ด้าน ศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการ และด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้

ธันวา วรรณชัย กุศลาศรัย (2552) วิจัยเรื่อง แนวทางปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก ผลการวิจัยพบว่า 1) ครูและผู้บริหารสถานศึกษาต้องการแนวทางปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อ การศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน 4 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวางแผน 7 รายการ ขั้นตอนการ ปฏิบัติงาน 7 รายการ ขั้นตอนตรวจสอบและปรับปรุง 5 รายการ และขั้นประเมินผล 4 รายการ 2) ผู้เชี่ยวชาญมีความคิดเห็นว่าแนวทางปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ขั้นตอนรวมทั้งสิ้น 23 รายการ มีความเหมาะสมทุกรายการ 3)

ผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าแนวทางปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานทั้ง 4 ขั้นตอน มีระดับความเป็นไปได้มาก โดยมีระดับความเป็นไปได้มากที่สุด 2 รายการ และมีระดับเป็นไปได้มาก 21 รายการ

ทิพย์วิภา เทศวิศาล (2553, หน้า 57) วิจัยเรื่อง การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลของการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติพบว่า ในภาพรวมมีสภาพที่เป็นจริงอยู่ในระดับปานกลาง 3) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติ พบว่า โมเดลเชิงสาเหตุของความสำเร็จในการนำนโยบายไปปฏิบัติมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์และเมื่อวิเคราะห์อิทธิพลของปัจจัยต่าง ๆ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติเรียงตามลำดับอิทธิพลดังนี้คือ ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ปัจจัยด้านการติดต่อสื่อสารและส่งเสริม ปัจจัยด้านการสนับสนุนจากส่วนกลาง ปัจจัยด้านการสนับสนุนของท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นและปัจจัยด้านศักยภาพของสถานศึกษา และเมื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อศักยภาพของสถานศึกษาซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลโดยรวมประกอบด้วย ปัจจัยด้านวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบายการติดต่อสื่อสารและส่งเสริม การสนับสนุนจากส่วนกลาง ปัจจัยด้านการสนับสนุนของท้องถิ่นและหน่วยงานอื่น 4) การจัดทำคู่มือโดยมีแนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้ ผู้บริหารมีความพร้อมในการดำเนินงาน เตรียมบุคลากร เตรียมข้อมูล ประชุมผู้มีส่วนเกี่ยวข้องรับทราบวัตถุประสงค์และมาตรฐานของนโยบาย ขั้นตอนต่อไปที่เมื่อกำหนดยุทธศาสตร์ ทีมพัฒนา กำหนดแผนพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของสถานศึกษา โดยกำหนดโครงการสำคัญคือ โครงการกลุ่มเครือข่ายสถานศึกษา โครงการพัฒนาบุคลากร โครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเครือข่าย โครงการระดมทรัพยากรและโครงการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งจะส่งผลต่อความสำเร็จคือครูใช้ ICT ในการสอน ผู้เรียนใช้ ICT ในการเรียนรู้ มีสื่อนวัตกรรมจากการใช้ ICT สถานศึกษาใช้ ICT ในการบริหารบริการชุมชนทำให้มีความร่วมมือของรัฐ เอกชน และชุมชน การดำเนินงานต่อเนื่องเป็นวัฒนธรรมขององค์กรและมีการเผยแพร่

ดวงกมล กิ่งจำปา (2555) ได้ศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษา

ของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก สามารถพิจารณาในแต่ละด้านได้ดังนี้

1. ด้านการเรียนการสอนของครู บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 10. บรรยากาศภายนอกห้องเรียนมีการจัดสื่อการเรียนการสอน เช่น จัดสวนหนังสือ อยู่ในระดับปานกลาง

2. ด้านการวัดและการประเมินผล บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

3. ด้านการจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้ออยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัย บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 มีประเด็นที่ควรนำมาอภิปรายดังนี้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงานเทคโนโลยีทางการศึกษาของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาปทุมธานี เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก นั้นหมายถึงความเชื่อมั่น ความไว้วางใจซึ่งกันและกันในองค์กรด้วย ซึ่งสอดคล้องกับ คักดีไทย สุรกีจาวร (2545, หน้า 25-26) ได้กล่าวถึงประสิทธิผลภาวะผู้นำของผู้บริหารการศึกษา และผู้บริหารสถานศึกษา สิ่งที่ควรพัฒนาได้แก่ ความเชื่อมั่นและความศรัทธาตนเอง ความกล้าที่จะลองทำสิ่งใหม่ และความสามารถในการสื่อ

งานวิจัยต่างประเทศ

แคปแลนและโอดริง (Kaplan and Owings, 2002) ได้ทำการวิจัยพบว่า ผู้บริหารมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อครูและคุณภาพการสอนของครู ความสัมพันธ์ระหว่างครูกับผู้บริหารมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างมากต่อความสำเร็จของนักเรียน การเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ อย่างน้อยครั้งละ 10 นาที เพื่อสังเกตการสอนและให้คำแนะนำแก่ครู จะทำให้ครูมีแรงเสริมทางบวกในสิ่งที่ตนได้รับการนิเทศ นอกจากนี้ผู้บริหารต้องดำเนินการทุกทางที่จะเป็นไปได้ การบำรุงรักษาครูที่ดีมีคุณภาพสูง เพื่อให้มีคุณภาพในการสอนเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ และเหนือสิ่งอื่นใดผู้บริหารที่มีความเข้าใจในการเรียนการสอน จะมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาประสิทธิภาพการสอนของครู

โคลแมน (Coleman, 2008) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับการจัดการความรู้และกระบวนการปรับปรุงโรงเรียน ความสามารถในการสร้างองค์การมีความสำคัญต่อผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในความท้าทายของการปรับปรุงโรงเรียน เป้าหมายของการปรับปรุง คือ การปรับปรุงการเรียนการสอนและเพิ่มผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การใช้ประโยชน์จากข้อมูลและความรู้ที่ใช้ร่วมกันผ่านการจัดการความรู้และกลายเป็นเครื่องมือในการจัดการประสิทธิภาพการทำงาน ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนที่ได้รับการพัฒนาวิชาชีพที่เหมาะสมและทั่วถึงในการจัดการความรู้และกลยุทธ์จะตระหนักถึงการเปลี่ยนแปลงที่ลึกซึ้งซึ่งมีความสามารถที่ดีที่สุดในการปรับปรุงข้อมูลโรงเรียน การปฏิรูปกระบวนการ และผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้กลยุทธ์การจัดการความรู้ในการตัดสินใจ ทำให้ผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนเพิ่มขึ้น

โดโรธี เบ็นเน็ตต์ และคนอื่น ๆ (Dorothy Bennett and others, 2000) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องยุทธศาสตร์การออกแบบเทคโนโลยีสำหรับการปฏิรูปการศึกษา พบว่า ผู้ประกอบวิชาชีพด้านการศึกษามีความจำเป็นอย่างมากที่จะนำทรัพยากรใหม่ด้านสื่อซึ่งเป็นดิจิทัลมาใช้ คณะครูและนักเรียนบ่อยครั้งที่จะร่วมกันทำโครงการอย่างกระตือรือร้นและเป็นนักค้นคว้านวัตกรรมใหม่ คณะผู้วิจัยและนักออกแบบแทนที่จะมองถึงเทคโนโลยีตัวใหม่ เช่น การสื่อสาร แต่จะร่วมกันมองภาพสะท้อนของเครื่องมือที่ จะทำให้โครงการระหว่างครูและนักเรียนสร้างผลลัพธ์ให้เกิดความหลากหลายได้

แอนดรูว์ อี. ฟลัก (Andrew E. Fluck, 2003) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบูรณาการหรือการปฏิรูปการศึกษาแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศด้านเทคโนโลยีและการสื่อสารในโรงเรียนด้านการศึกษา พบว่า เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารกับหลักสูตรสำหรับนักเรียนมีความเข้มแข็งที่จะพัฒนาให้กับการบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อให้ไปในทางเดียวกันที่จะนำไปสู่การให้ความสำคัญ ในการฝึกปฏิบัติในชั้นเรียน แต่ก็พบว่า มีการปรับเปลี่ยนเพียงเล็กน้อยระหว่างการทับซ้อนของนโยบายในการสอนของครู และผลลัพธ์ในการเรียนของนักเรียน ซึ่งโดยทั่ว ๆ ไปนักเรียนจะใช้คอมพิวเตอร์จากภายนอกโรงเรียน ซึ่งง่ายต่อการจะเข้าไปใช้และดีกว่าของโรงเรียน

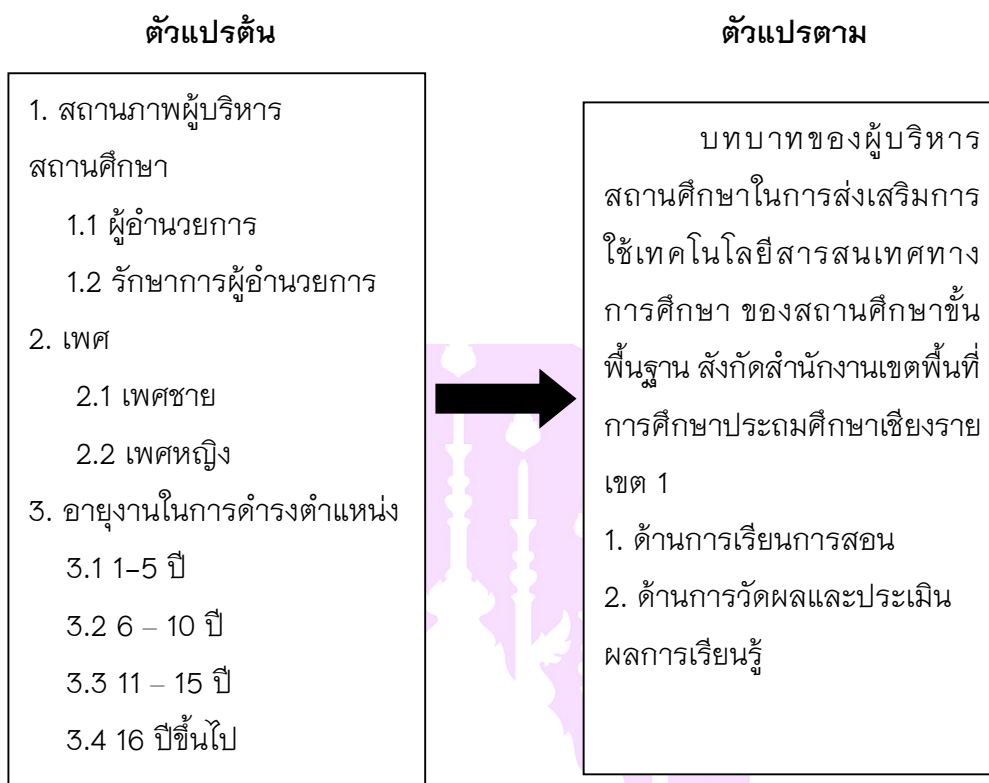
จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของพบว่าบทบาทและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษามีส่วนในการสนับสนุนให้บุคลากรเกิดขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน และสิ่งสำคัญที่จะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการทำงาน คือ คุณลักษณะด้านคุณธรรม จริยธรรม ด้านการจัดระบบ ด้านวิชาการ ด้านการบริหารจัดการ ด้านสังคมและชุมชน และด้านการพัฒนาตนเองเชิงบริหาร การบูรณาการด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการ

สื่อสาร เพื่อให้ไปในทางเดียวกัน ซึ่งองค์ประกอบเหล่านี้เป็นส่วนที่สำคัญและเป็นบทบาทที่ผู้บริหารต้องคำนึงถึงและยังเป็นส่วนที่ช่วยสนับสนุนให้การบริหารงานมีความเจริญมากยิ่งขึ้นต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยได้แนวคิดมาจาก พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไปไปยังคณะกรรมการและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง ซึ่งงานด้านวิชาการต้องก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี ที่มีการพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ผู้บริหารสถานศึกษาต้องใช้ความรู้ความสามารถและมีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อพัฒนาครูให้พร้อมก่อนเป็นอันดับแรก ให้ครูมีทักษะและความรู้ความสามารถในการประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อนำมาถ่ายทอดและคอยแนะนำให้นักเรียนนำไปใช้ในการเรียนและค้นคว้าหาความรู้ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างสูงสุด

ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง ทั้ง 2 ด้าน ได้แก่ บทบาทด้านการเรียนการสอน และ บทบาทด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ภาพ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งการดำเนินงานวิจัยผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินการตามรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. กำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการผู้บริหารสถานศึกษา ในตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 ท่าน

เนื่องจากประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้มีจำนวนไม่มาก จึงไม่ต้องทำการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่าง จึงใช้การเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้งหมดในการทำวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาหรือรักษาการผู้บริหารสถานศึกษา ในตำแหน่งผู้อำนวยการหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ระยะเวลาและจำนวนครั้งที่ยึด

ผู้วิจัยจะทำการนัดหมายผู้อำนวยการหรือรักษาการผู้อำนวยการโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 1 ครั้ง ครั้งละ 2 ชั่วโมง ในช่วงเดือน กุมภาพันธ์- มีนาคม 2561

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ประกอบด้วยแบบสอบถาม จำนวน 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 คือ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใน 2 ด้านคือ

1. ด้านการเรียนการสอน
2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้

เป็นคำถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คือ น้อยที่สุด น้อยปานกลาง มาก และมากที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 เป็นคำถามแบบปลายเปิด

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลแบบสอบถาม โดยใช้แนวทางในการสร้างเครื่องมือของ Likert แบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เพื่อสร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีรายละเอียด ดังนี้

1. ศึกษาเอกสารตำรา วารสาร แนวคิดต่าง ๆ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกำหนดขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

2. สร้างแบบสอบถามฉบับร่าง ให้ครอบคลุมเนื้อหาเกี่ยวกับศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 นำแบบสอบถามที่สร้างเสร็จนำเสนออาจารย์ที่ควบคุมงานค้นคว้าอิสระด้วยตนเองเพื่อตรวจสอบแนะนำปรับปรุงแก้ไข เพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบดัชนีความสอดคล้อง ได้ค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) มากกว่า

0.50 ขึ้นไป ค่า IOC ที่คำนวณได้อยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 โดยที่ มีค่า IOC = 0 จำนวน 1 ข้อ, ค่า IOC = 0.33 จำนวน 3 ข้อ, ค่า IOC = 0.67 จำนวน 15 ข้อ และค่า IOC = 1 จำนวน 12 ข้อ

1. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try Out) กับบุคลากรทางการศึกษา ในอำเภอเมือง เชียงราย จังหวัดเชียงราย จำนวน 30 ฉบับ ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มประชากรในการทำวิจัยในครั้งนี้

2. นำแบบสอบถามซึ่งทดลองใช้แล้วไปหาความเชื่อมั่น(Reliability) แบบสอบถามทั้งฉบับ ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค(Cronbach's Alpha Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือมากกว่าหรือเท่ากับ 0.7 ซึ่งจากการทดลองได้ค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือ ดังนี้ ด้านการเรียนการสอน = 0.91 และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ = 0.89

3. จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลจริงต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ขอนหนังสือจากประธานกรรมการบริหารหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ถึง ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 โรงเรียน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. ผู้วิจัยส่งแบบสอบถาม พร้อมหนังสือขออนุญาตให้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองไปยัง ผู้อำนวยการโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 และแจกแบบสอบถาม เมื่อครบกำหนดเวลานัดหมาย ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนด้วยตัวเอง

3. นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมมาดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล ดังต่อไปนี้

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามสถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการตอบคำถามแบบเลือกตอบ (check list) วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และค่าร้อยละนำเสนอประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปลายเปิด บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยใช้ค่าเฉลี่ย (μ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ)

เกณฑ์การแปลผลการวิเคราะห์การวิเคราะห์จากแบบสอบถามตอนที่ 2 ผู้วิจัยได้กำหนดเกณฑ์โดยใช้คะแนนเฉลี่ยจุดตัด (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 หน้า 103) เนื้อหาแต่ละด้าน ให้เลือกประเมินค่าน้ำหนัก 5 ระดับ (Rating Scales) แปลผลค่าเฉลี่ยมีเกณฑ์การแปลผลดังนี้

ค่าน้ำหนัก 5 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีมากที่สุด

ค่าน้ำหนัก 4 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีมาก

ค่าน้ำหนัก 3 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีปานกลาง

ค่าน้ำหนัก 2 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีน้อย

ค่าน้ำหนัก 1 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีน้อยที่สุด

4.50–5.00 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับมาก

2.50–3.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายถึง มีบทบาทในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ซึ่งเป็นคำถามปลายเปิด ใช้วิเคราะห์เนื้อหาแยกประเด็นโดยใช้ความถี่ประกอบการบรรยาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติเพื่อการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ อันนำไปสู่การตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัย ดังนี้

1. ค่าร้อยละ (Percentage) ใช้ในการเปรียบเทียบ เพื่อดูการกระจายของข้อมูลและเพื่อนำเสนอข้อมูลทั่วไปของกลุ่มประชากรในแต่ละหมวดหมู่ของตัวแปร

2. ค่าเฉลี่ย (Mean, μ) ใช้ในการวัดค่าแนวโน้มเข้าสู่ศูนย์กลางของข้อมูล เพื่อทราบข้อมูลที่เป็นตัวแทนของกลุ่ม
3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: σ) ใช้คู่กับค่าเฉลี่ย เพื่อแสดงการกระจายของข้อมูล
4. นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม มาเปรียบเทียบความแตกต่างค่าเฉลี่ยของบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ โดย จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา, เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง โดยใช้การวิเคราะห์ t-test และ F-test
5. ถ้าพบว่ามีค่าเฉลี่ยแตกต่างกัน ให้ทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่โดยใช้วิธีการของ Scheffe และวิธีของ Least Significant Difference (LSD)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ในการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามได้แก่ สถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา, เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาใน 2 ด้านคือ 1) ด้านการเรียนการสอน 2) ด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 แสดงข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (n=103)	ร้อยละ
1. สถานภาพตำแหน่งหน้าที่		
ผู้อำนวยการ	96	93.20
รักษาการผู้อำนวยการ	7	6.80
รวม	103	100.00
2. เพศ		
ชาย	88	85.44
หญิง	15	14.56
รวม	103	100.00
3. อายุ		
36-45 ปี	9	8.74
46-55 ปี	38	36.89
56 ปีขึ้นไป	56	54.37
รวม	103	100.00
4. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	7	6.80
ปริญญาโท	94	91.26
ปริญญาเอก	2	1.94
รวม	103	100.00
5. ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง		
1-5 ปี	9	8.74
6-10 ปี	17	16.50
11-15 ปี	28	27.18
16 ปีขึ้นไป	49	47.57
รวม	103	100.00

จากตาราง 2 ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ จำนวนทั้งหมด 103 คน ปฏิบัติหน้าที่ผู้อำนวยการ จำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 93.20 และรักษาการผู้อำนวยการ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามเพศ จำนวนทั้งหมด 103 คน เป็นเพศชาย จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 85.44 และเพศหญิง จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 14.56 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอายุ จำนวนทั้งหมด 103 คน มีอายุมากกว่า 56 ปี มากที่สุด จำนวน 56 คน คิดเป็นร้อยละ 54.37 รองลงมาคือ อายุระหว่าง 46-55 ปี จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 36.89 อายุระหว่าง 36-45 ปี จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระดับการศึกษา จำนวนทั้งหมด 103 คน มีระดับการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาโทมากที่สุดจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 91.26 รองลงมาคือ ระดับปริญญาตรี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 6.80 และระดับการศึกษาปริญญาเอก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 1.94 ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง จำนวนทั้งหมด 103 คน มีระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 47.57 รองลงมาคือ ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 27.18 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 16.50 และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปีน้อยที่สุด จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.74 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตาราง 3 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวม

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	จำนวน		ระดับ บทบาท
	n = 103		
	μ	σ	
1. ด้านการเรียนการสอน	4.07	0.38	มาก
2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	4.21	0.39	มาก
รวม	4.14	0.34	มาก

จากตาราง 3 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวม บทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.14$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.21$) และด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.07$) ตามลำดับ

ตาราง 4 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

ด้านการเรียนการสอน	จำนวน		ระดับ บทบาท
	n = 103		
	μ	σ	
1 จัดการประชุม วางแผน กำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน	4.43	0.50	มาก
2 ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือ และสื่อการเรียนการสอน ที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	4.33	0.53	มาก
3 ให้คำแนะนำกับผู้สอนในการวางแผนจัดกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน	4.34	0.60	มาก
4 ส่งเสริมให้ผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในสถานศึกษาเดียวกัน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน	4.36	0.52	มาก
5 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น	4.47	0.50	มาก
6 ส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระทำการค้นคว้าวิจัยในการใช้สื่อสารสนเทศทางการศึกษาให้มากขึ้น	4.18	0.70	มาก
7 ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่าย อินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี	3.74	0.64	มาก
8 ส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ใหม่ๆให้กับผู้สอน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทาง	4.20	0.49	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้านการเรียนการสอน	จำนวน		ระดับ
	n = 103		บทบาท
	μ	σ	
การศึกษาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ			
9 จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อใช้งานอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ	4.35	0.55	มาก
10 จัดหางบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ ในปริมาณที่เพียงพอต่อการเรียนการสอน	4.01	0.69	มาก
11 จัดหาอุปกรณ์ให้ครูทำการบันทึกวีดิโอการสอน มาจัดทำไฟล์ภาพ และเสียง บรรจุไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา	3.93	0.51	มาก
12 จัดหาให้ครูและนักเรียนได้ใช้ระบบสื่อสารไร้สาย (อินเทอร์เน็ต)ที่มีความเสถียร และมีประสิทธิภาพ	3.79	0.74	มาก
13 สนับสนุนให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านระบบสื่อสารไร้สาย(อินเทอร์เน็ต)ได้ตลอด 24 ชั่วโมง	3.87	0.57	มาก
14 ส่งเสริมให้ครูทำการวางแผนออกแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน	4.14	0.51	มาก
15 ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้/พัฒนาตนเอง โดยใช้การศึกษาทางไกลจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ	4.17	0.45	มาก
16 จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตร	3.31	0.64	ปานกลาง
17 ส่งเสริมให้มีการลดการใช้กระดาษในการเรียนการสอน ในวิชาที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์แทนได้	3.63	0.71	มาก
รวม	4.07	0.38	มาก

จากตาราง 4 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 สภาพด้านการเรียนการสอนโดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.07$) เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 16. จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตรบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น ($\mu = 4.47$) และรองลงมาคือจัดการประชุม วางแผน กำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน ($\mu = 4.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดในกลุ่มระดับมาก คือ ส่งเสริมให้มีการลดการใช้กระดาษในการเรียนการสอน ในวิชาที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์แทนได้ ($\mu = 3.63$)

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้

	จำนวน		ระดับ บทบาท
	n = 103		
	μ	σ	
1 ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษา	4.21	0.48	มาก
2 ส่งเสริมการให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเก็บข้อมูลผลการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	4.23	0.45	มาก
3 ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลการเรียนการสอน	4.23	0.47	มาก
4 ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ	4.26	0.44	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้	จำนวน		ระดับ บทบาท
	n = 103		
	μ	σ	
5 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน	4.21	0.50	มาก
6 ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน	4.20	0.51	มาก
7 ส่งเสริมให้ครูทำการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน	4.23	0.55	มาก
8 ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินวิเคราะห์มาปรับปรุงการเรียนการสอน	4.21	0.52	มาก
9 สนับสนุนให้ครูจัดทำระบบแจ้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุกเทอม ผ่านช่องทางสื่อสารดิจิทัล	4.15	0.71	มาก
10 สนับสนุนให้ครูแจ้งผลสัมฤทธิ์ให้นักเรียนทราบผ่านระบบคอมพิวเตอร์	4.13	0.68	มาก
รวม	4.21	0.39	มาก

จากตาราง 5 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.21$) เมื่อพิจารณารายข้อพบว่า ทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ ($\mu = 4.26$) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ครูทำการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน ($\mu = 4.23$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ สนับสนุนให้ครูแจ้งผลสัมฤทธิ์ให้นักเรียนทราบผ่านระบบคอมพิวเตอร์ ($\mu = 4.13$)

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่

บทบาท	สถานภาพตำแหน่ง หน้าที่	N	Mean	Std. Deviation	t	Sig.
1. ด้านการเรียนการสอน	ผู้อำนวยการ	96	4.08	0.37	0.781	0.287
	รักษาการ ผู้อำนวยการ	7	3.97	0.51		
2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	ผู้อำนวยการ	96	4.21	0.40	0.054	0.460
	รักษาการ ผู้อำนวยการ	7	4.20	0.37		
รวม	ผู้อำนวยการ	96	4.14	0.33	0.467	0.530
	รักษาการ	7	4.08	0.43		
	ผู้อำนวยการ					

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษา ในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา	ด้านการเรียนการสอน		ระดับ บทบาท	ด้านการวัดผล และการ ประเมินผล การ เรียนรู้		ระดับบทบาท
	μ	σ		μ	σ	
1. ผู้อำนวยการ 96 ท่าน	4.08	0.37	มาก	4.21	0.40	มาก
2. รักษาการผู้อำนวยการ 7 ท่าน	3.97	0.51	มาก	4.20	0.37	มาก

จากตาราง 6 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด สถานภาพผู้อำนวยการและรักษาการผู้อำนวยการ ในส่วนของผู้ผู้อำนวยการเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.08$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.21$) และในส่วนของรักษาการผู้อำนวยการเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 3.97$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.20$)

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ ได้ค่า t = 0.467 และ ค่า Sig. = 0.530 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามเพศ

บทบาท	เพศ	N	Mean	Std. Deviation	T	Sig.
1. ด้านการเรียนการสอน	หญิง	15	4.07	0.41	0.009	0.629
	ชาย	88	4.07	0.37		
2. ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้	หญิง	15	4.23	0.37	0.271	0.553
	ชาย	88	4.20	0.40		

บทบาท	เพศ	N	Mean	Std. Deviation	T	Sig.
รวม	หญิง	15	4.13	0.35	0.124	0.730
	ชาย	88	4.12	0.34		

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการ ส่งเสริมการใช้ เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา	ด้านการเรียน		ระดับ บทบาท	ด้านการวัดผล และการ ประเมินผลการ เรียนรู้		ระดับบทบาท
	การสอน					
	μ	σ	μ	σ		
1. ชาย 88 ท่าน	4.07	0.37	มาก	4.20	0.40	มาก
2. หญิง 15 ท่าน	4.07	0.41	มาก	4.23	0.37	มาก

จากตาราง 7 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามเพศ บทบาทอยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิง ในส่วนของเพศชายเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.07$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.20$) และในส่วนของเพศหญิงเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.07$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.20$)

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ t-test ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามเพศ ได้ค่า $t = 0.124$ และ ค่า Sig. = 0.730 ซึ่งมากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ยส่วนและเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามอายุ

บทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา	ด้านการเรียน		ระดับ บทบา	ด้านการวัดผล และการ ประเมินผลการ เรียนรู้		ระดับ บทบา			
	μ	σ		μ	σ				
	1. 36-45 ปี 9 ท่าน	3.99		0.43	มาก		4.28	0.41	มาก
	2. 46-55 ปี 38 ท่าน	4.06		0.38	มาก		4.24	0.35	มาก
3. 56 ปีขึ้นไป 56 ท่าน	4.09	0.37	มาก	4.17	0.32	มาก			

จากตาราง 8 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามอายุ บทบาทอยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ ในส่วนของอายุ 36-45 ปี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 3.99$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.28$) ในส่วนของช่วงอายุ 46-55 ปี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.06$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.24$) และในส่วนของช่วงอายุ 56 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.09$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.17$)

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

	บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา	ด้านการเรียน		ระดับบทบาท	ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้		ระดับบทบาท
		ระดับ	การสอน		ระดับ	และการประเมินผลการเรียนรู้	
1.	ปริญญาตรี 7 ท่าน	3.79	0.35	มาก	3.83	0.44	มาก
2.	ปริญญาโท 94 ท่าน	4.09	0.37	มาก	4.23	0.37	มาก
3.	ปริญญาเอก 2 ท่าน	4.26	0.21	มาก	4.60	0.57	มากที่สุด

จากตาราง 9 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 แยกตามระดับการศึกษา บทบาทอยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา ยกเว้นระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี ไม่พบข้อมูล ในส่วนระดับปริญญาตรี เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอนบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.79$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้บทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 3.83$) ในส่วนระดับปริญญาโท เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอนบทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.09$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้บทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.23$) และในส่วนขอระดับปริญญาเอก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านการเรียนการสอน บทบาทอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.26$) และ ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$)

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร
สถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของ
สถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

บทบาท	แหล่งความ แปรปรวน	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. ด้านการเรียนการสอน	ระหว่าง	.865	3	.288	2.106	.104
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	13.549	99	.137		
	รวม	14.413	102			
2. ด้านการวัดผลและ การประเมินผลการ เรียนรู้	ระหว่าง	.616	3	.205	1.341	.266
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	15.158	99	.153		
	รวม	15.774	102			
รวม	ระหว่าง	.611	3	.204	1.847	.144
	กลุ่ม					
	ภายในกลุ่ม	10.912	99	.110		
	รวม	11.523	102			

บทบาทของผู้บริหาร	สถานศึกษาในการส่งเสริม การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษา	ด้านการเรียน		ระดับ บทบาท	ด้านการ วัดผลและ การ ประเมินผล การเรียนรู้		ระดับ บทบาท
		การสอน	การสอบ		μ	σ	
1. 1-5 ปี 9 ท่าน		3.83	0.29	มาก	4.09	0.11	มาก
2. 6-10 ปี 17 ท่าน		4.16	0.44	มาก	4.37	0.44	มาก
3. 11-15 ปี 28 ท่าน		4.02	0.31	มาก	4.19	0.42	มาก
4. 16 ปีขึ้นไป 49 ท่าน		4.12	0.39	มาก	4.18	0.39	มาก

จากตาราง 10 พบว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง บทบาทอยู่ในระดับ มากทุกช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ในส่วนของการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 3.83$) และด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.09$) ในส่วนของการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี เมื่อพิจารณา รายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.16$) และด้านการวัดผล และการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.37$) ในส่วนของการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี เมื่อ พิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.02$) และด้าน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.19$) และในส่วนของ การดำรงตำแหน่ง 16 ปี ขึ้นไป เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมาก ด้านการเรียนการสอน ($\mu = 4.12$) และด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ($\mu = 4.18$)

จากการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สถิติ F-test ผลการเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหาร สถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาใน การดำรงตำแหน่ง บทบาทด้านการเรียนการสอน ได้ค่า F = 2.106 และ ค่า Sig. = 0.104 บทบาทด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ได้ค่า F = 1.341 และ ค่า Sig. = 0.266

และบทบาทรวมได้ค่า $F = 1.847$ และ ค่า $Sig. = 0.144$ ซึ่งค่า $Sig.$ ทุกบบทบาท มากกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ตาราง 11 แสดงความถี่และลำดับที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน

	ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1	ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น	4	33.34
2	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือ สื่อการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น	3	25.00
3	จัดการเรียนการสอนต้องจัดสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง	2	16.67
4	ดูแลและกำกับการใช้สื่อของผู้เรียน	1	8.33
5	ประชุมวางแผนกำหนดนโยบายเป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน	1	8.33
6	จัดงบประมาณในด้านการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีให้มากพอ	1	8.33

จากตาราง 11 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอนพบว่า ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกระดับชั้น มีค่าความถี่สูงสุด (ร้อยละ 33.34) รองลงมาคือ ส่งเสริมให้ให้ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือ สื่อการเรียนการสอน และใช้เทคโนโลยีให้มากขึ้น (ร้อยละ 25.00) รองลำดับต่อมาจัดการเรียนการสอนต้องจัดสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง (ร้อยละ 16.67) ตามลำดับ ส่วน

ข้อเสนอแนะเรื่องดูแลและกำกับการใช้สื่อของผู้เรียน, ประชุมวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน และจัดงบประมาณในด้านการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีให้ มากพอ มีค่าความถี่ต่ำสุด (ร้อยละ 8.33) เท่ากัน

ตาราง 12 แสดงความถี่และลำดับที่ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ข้อเสนอแนะ	ความถี่	ร้อยละ
1 ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน จัดทำแบบการวัดผลและประเมินผลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ	9	81.82
2 ส่งผลการวัดผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่นักเรียนและผู้ปกครอง	1	9.09
3 พัฒนาคูให้เข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม	1	9.09

จากตาราง 12 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ สรุปมีเพียง 3 ข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาจัดเก็บข้อมูลผู้เรียน จัดทำแบบการวัดผลและประเมินผลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ มีค่าความถี่สูงสุด (ร้อยละ 81.82) รองลงมาคือ ส่งผลการวัดผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่นักเรียนและผู้ปกครอง และพัฒนาคูให้เข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม (ร้อยละ 9.09) เท่ากัน

บทที่ 5

บทสรุป

การศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีวัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำแนกตามสถานภาพผู้บริหารสถานศึกษา, เพศ และอายุงานในการดำรงตำแหน่ง

กลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาคือผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 จำนวน 103 ท่าน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ, ค่าเฉลี่ย (μ), ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (σ), T-test และ F-test โดยมีการสรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายด้าน สรุปคือ ด้านการเรียนการสอน และด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ พบว่า ทั้ง 2 ด้านอยู่ในระดับมาก โดยที่ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าด้านการเรียนการสอน

2. บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พิจารณารายด้านดังนี้

2.1 ด้านการเรียนการสอน โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อจัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตรบทบาทอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเรียงข้อจากค่าเฉลี่ยสูงสุดมาต่ำสุด ได้ผลดังนี้คือ

2.1.1 ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น

2.1.2 จัดการประชุม วางแผน กำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน

2.1.3 ส่งเสริมให้ผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในสถานศึกษาเดียวกัน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน

2.1.4 จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อใช้งานอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ

2.1.5 ให้คำแนะนำกับผู้สอนในการวางแผนจัดกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน

2.1.6 ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือ และสื่อการเรียนการสอน ที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

2.1.7 ส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้สอน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ

2.1.8 ส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระทำการค้นคว้าวิจัยในการใช้สื่อสารสนเทศทางการศึกษาให้มากขึ้น

2.1.9 ส่งเสริมให้ครูได้ เรียนรู้/พัฒนาตนเอง โดยใช้การศึกษาทางไกลจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ

2.1.10 ส่งเสริมให้ครูทำการวางแผนออกแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน

2.1.11 จัดหางบประมาณในการจัดซื้อเครื่องคอมพิวเตอร์ในปริมาณที่เพียงพอต่อการเรียนการสอน

2.1.12 จัดหาอุปกรณ์ให้ครูทำการบันทึกวีดิโอการสอน มาจัดทำไฟล์ภาพและเสียง บรรจุไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนกลาง เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา

13. สนับสนุนให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านระบบสื่อสารไร้สาย (อินเทอร์เน็ต) ได้ตลอด 24 ชั่วโมง

14. จัดหาให้ครูและนักเรียนได้ใช้ระบบสื่อสารไร้สาย (อินเทอร์เน็ต) ที่มีความเสถียร และมีประสิทธิภาพ

15. ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหามือต้นเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี

16. ส่งเสริมให้มีการลดการใช้กระดาษในการเรียนการสอน ในวิชาที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์แทนได้

17. จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตร

2.2 ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้ โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า ทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อเรียงข้อจากค่าเฉลี่ยสูงสุดมาต่ำสุด ได้ผลดังนี้คือ

2.2.1 ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ

2.2.2 ส่งเสริมให้ครูทำการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน

2.2.3 ส่งเสริมการให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเก็บข้อมูลผลการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน, ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลการเรียนการสอน, ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน, ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินวิเคราะห์มาปรับปรุงการเรียนการสอน

2.2.4 ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษา ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน

2.2.5 สนับสนุนให้ครูจัดทำระบบแจ้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุกเทอม ผ่านช่องทางสื่อสารดิจิทัล

2.2.6 สนับสนุนให้ครูแจ้งผลสัมฤทธิ์ให้นักเรียนทราบผ่านระบบคอมพิวเตอร์

3. เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

เชียงใหม่ เขต 1 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่

3.1 ด้านการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่ พบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทั้งตำแหน่งผู้อำนวยการและรักษาการผู้อำนวยการ โดยตำแหน่งผู้อำนวยการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการ เมื่อพิจารณาจากค่า t -test = 0.781 และ ค่า Sig. = 0.287 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่

3.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่พบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทั้งตำแหน่งผู้อำนวยการและรักษาการผู้อำนวยการ โดยตำแหน่งผู้อำนวยการมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งรักษาการผู้อำนวยการ เมื่อพิจารณาจากค่า t -test = 0.054 และ ค่า Sig. = 0.460 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามสถานภาพตำแหน่งหน้าที่

4. เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำแนกตามเพศ

4.1 ด้านการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบตามเพศพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาจากค่า t -test = 0.009 และ ค่า Sig. = 0.629 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามเพศ

4.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามเพศพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทั้งเพศชายและเพศหญิง โดยเพศชายมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าเพศหญิง เมื่อพิจารณาจากค่า t -test = 0.271 และ ค่า Sig. = 0.553 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามเพศ

5. เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำแนกตามอายุ

5.1 ด้านการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบตามอายุพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ โดยอายุ 56 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือช่วงอายุ 46-55 ปี และช่วงอายุ 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

5.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามอายุพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทุกช่วงอายุ โดยอายุ 56 ปีขึ้นไป มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือช่วงอายุ 46-55 ปี และช่วงอายุ 36-45 ปี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6. เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา

6.1 ด้านการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทุกระดับการศึกษา โดยระดับการศึกษาปริญญาเอก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาโท และระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

6.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามระดับการศึกษาพบว่า ระดับการศึกษาปริญญาเอก บทบาทอยู่ในระดับมากที่สุด และมีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือระดับการศึกษาปริญญาโท และระดับการศึกษาปริญญาตรี บทบาทอยู่ในระดับมาก โดยที่ระดับการศึกษาปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด

7. เมื่อพิจารณาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 จำแนกตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

7.1 ด้านการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทุกช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง โดยระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไป ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากค่า F-test = 2.106 และ ค่า Sig. = 0.104 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

7.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ เมื่อเปรียบเทียบตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งพบว่า บทบาทอยู่ในระดับมากทุกช่วงระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง โดยระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 6-10 ปี มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 11-15 ปี ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 16 ปีขึ้นไป และระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง 1-5 ปี ตามลำดับ เมื่อพิจารณาจากค่า F-test = 1.341 และ ค่า Sig. = 0.266 พบว่าไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 แสดงว่าไม่มีความแตกต่างกันตามระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง

8. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยการตอบแบบสอบถามคำถามปลายเปิด โดยการนำเนื้อหาที่มาจากความถี่จัดเรียงลำดับรายการที่มีความถี่สูงสุดและเสนอเป็นความเรียง ดังนี้

8.1 ด้านการเรียนการสอนคือ ควรส่งเสริมสนับสนุนให้ครูได้นำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนในทุกๆระดับชั้น ควรส่งเสริมให้ให้ครูผู้สอนศึกษาหลักสูตรคู่มือ สื่อการเรียนการสอน ควรจัดการเรียนการสอนต้องจัดสื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และดูแลกำกับการใช้สื่อของผู้เรียน ควรประชุมวางแผนกำหนดนโยบาย เป้าหมายของโรงเรียนให้ชัดเจน และจัดงบประมาณในด้านการเรียนการสอนด้วยเทคโนโลยีให้มากพอ

8.2 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้คือ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา จัดเก็บข้อมูลผู้เรียน จัดทำแบบการวัดผลและประเมินผลจากเทคโนโลยีสารสนเทศ ควรพัฒนาครูให้เข้าใจและสามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้เป็นอย่างดีเป็นรูปธรรม จัดส่งผลการวัดผลผ่านเทคโนโลยีสารสนเทศสู่นักเรียนและผู้ปกครอง

การอภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัยบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 มีประเด็นอภิปราย ดังนี้

1. ผลการศึกษามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 พบว่า โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา เห็นความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็วของเทคโนโลยี ซึ่งเป็นเหตุจำเป็นอย่างยิ่งที่ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำและมีบทบาทในการส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาให้มีความรู้ตามให้ทันเทคโนโลยีทางการศึกษา เพื่อนำมาใช้ในองค์กรและใช้ในการเรียนการสอน ตลอดจนใช้ในการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในระยะที่ 2 ได้กำหนดกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารระยะ พ.ศ. 2544-2553 (IT 2010) (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ, 2545, หน้า 42) คณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงองค์ประกอบทางสังคม และเศรษฐกิจที่เปลี่ยนแปลงไป และความสำคัญที่จะต้องมี

นโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศ ที่สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทั้งในและต่างประเทศ จึงได้จัดทำกรอบนโยบายเทคโนโลยีสารสนเทศของประเทศในระยะที่ 2 ซึ่งครอบคลุมเวลา 10 ปี หรือ IT 2010 ขึ้น โดยให้ความสำคัญกับบทบาทของเทคโนโลยีสารสนเทศในฐานะเครื่องมือในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ ทั้งด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยเน้นถึงการประยุกต์ใช้ ในสาขาหลักที่เป็นเป้าหมายของการพัฒนาอย่างค้ำึงถึงความสมดุลระหว่างภาคเศรษฐกิจและภาคสังคม ทั้งนี้ IT 2010 ได้เน้นการพัฒนาด้านไอทีใน 5 สาขา คือ การพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศในภาครัฐ (e-Government) ภาคอุตสาหกรรม (e-Industry) ภาคการพาณิชย์ (e-Commerce) ภาคการศึกษา (e-Education) ภาคสังคม (e-Society) โดยกรอบนโยบาย IT 2010 ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2544 และจากคณะรัฐมนตรีในวันที่ 19 มีนาคม พ.ศ. 2545

จะเห็นได้ว่าเทคโนโลยีทางการศึกษาของประเทศไทยได้ถูกวางรากฐานมานานกว่า 20 ปี ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ การเรียนการสอนและการใช้ประโยชน์ในการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ จึงสอดคล้องกับนโยบายทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงมีบทบาทสำคัญเป็นอย่างยิ่งในการผลักดัน ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตามนโยบาย

1.1 ด้านการเรียนการสอน

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 โดยรวมบทบาทอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 16 จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตร บทบาทอยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ยังมีไม่มากพอ ทำให้การจัดหาทำได้ยาก และงบประมาณอาจไม่เพียงพอต่อการดำเนินการ

ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในด้านการเรียนการสอน ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ว่าจะผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นเพศใด อายุเท่าไร จบการศึกษาชั้นสูงสุดปริญญาใด และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานานเท่าไร ก็ไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความจำเป็นในการปรับการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับเทคโนโลยีที่พัฒนาไปอย่างรวดเร็วในทุก ๆ ด้าน การสื่อสารต่าง ๆ ทันสมัยมากขึ้น ทำให้การรับรู้ข่าวสารเป็นไปอย่างรวดเร็ว มีการลงทุนในภาครัฐอย่างมากในเรื่องเทคโนโลยีสารสนเทศ

และการสื่อสาร ทำให้มีเครื่องมือเครื่องใช้ไม่แตกต่างกันครอบคลุมทุกพื้นที่ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงสามารถใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาได้อย่างเสมอภาค จึงทำให้ผลจากการวิจัยออกมาว่า บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา เชียงราย เขต 1 ด้านการเรียนการสอน ไม่มีความแตกต่างกัน ในปัจจุบันผู้บริหารส่วนใหญ่มีวิสัยทัศน์และมุมมองที่คล้าย ๆ กัน มีความเข้าใจและเห็นความสำคัญ ที่ต้องส่งเสริมและสนับสนุนครูและบุคลากรของสถานศึกษาให้ก้าวทันเทคโนโลยี ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงและคิดค้นพัฒนาวิธีสอนแบบใหม่ ๆ ที่สามารถตอบสนองการเรียนรายบุคคล การสอนแบบผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การเรียนแบบมีส่วนร่วม การเรียนรู้แบบแก้ปัญหา การพัฒนาวิธีสอนจำเป็นต้องอาศัยวิธีการและเทคโนโลยีใหม่ ๆ เข้ามาจัดการและสนับสนุนการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับร่างแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับความสามารถของผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษา ในการใช้ ICT เพื่อการศึกษา เป้าประสงค์ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนาศักยภาพในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา

มาตรการในยุทธศาสตร์ที่ 1

1. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ผู้สอนและบุคลากรทางการศึกษามีการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการปฏิบัติงาน
2. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้มีการศึกษา อบรม และศึกษาดูงานด้านเทคโนโลยีที่ทันสมัย
3. สร้างแรงจูงใจและโอกาสความก้าวหน้าในสายงาน (Career path) ที่เหมาะสมให้แก่ผู้ที่ปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร
4. ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ผู้สอนมีการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการเรียนการสอน
5. สร้างกลไกความร่วมมือกับภาคเอกชนในการผลิตและพัฒนากำลังคนด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร เพื่อตอบสนองความต้องการของตลาดแรงงาน หรือสร้างนวัตกรรม
6. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีการพัฒนาและใช้งานซอฟต์แวร์แบบเปิดเผยรหัส (Open Source) รวมทั้งการใช้ซอฟต์แวร์แบบมีลิขสิทธิ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย
7. ผลักดันการบริหารจัดการเรื่องลิขสิทธิ์ในการพัฒนา ตลอดจนถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ให้เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

1.2 ด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อบทบาทอยู่ในระดับมาก

ผู้บริหารมีความคิดเห็นต่อบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ในด้านการวัดผลและการประเมินผลการเรียนรู้ ไม่แตกต่างกันที่นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ไม่ว่าจะผู้บริหารสถานศึกษาจะเป็นเพศใด อายุเท่าไร จบการศึกษาระดับสูงสุดปริญญาใด และดำรงตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษานานเท่าไร ก็ไม่มีความแตกต่างกัน เป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาเห็นถึงความรวดเร็ว ความถูกต้องของข้อมูล เพื่อประโยชน์ในการใช้วิเคราะห์ข้อมูล ลดเวลาในการทำงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา ซึ่งมีผลทำให้ครูและบุคลากรทางการศึกษามีเวลาไปทำงานอื่น ๆ มากขึ้น สอดคล้องกับ (สานิตย์ ภายผาด, 2542, หน้า 12) ปัจจุบันสถานศึกษาหลายแห่งได้นำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนต่างก็ให้ความสำคัญของเทคโนโลยีทางการศึกษาเพิ่มขึ้น ซึ่งสรุปได้ว่า การนำระบบเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในวงการศึกษาใน 2 ลักษณะใหญ่ ๆ คือ

1. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในงานการบริหารการศึกษา ซึ่งการบริหารการศึกษานั้น ผู้บริหารมีความจำเป็นต้องใช้ข้อมูลที่ถูกต้องและรวดเร็ว เพื่อช่วยในการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการวางแผนเพื่อให้รองรับกับสภาพเศรษฐกิจและสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้อย่างทันท่วงที จึงมีความจำเป็นต้องนำเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ามาใช้ในการบริหาร

2. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในด้านของผู้บริหารการศึกษา โดยประยุกต์เทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการจัดการ นำระบบสารสนเทศมาใช้สำหรับข้อมูลต่าง ๆ ที่เข้ามาในหน่วยงานเพื่อดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น จัดทำเอกสาร จัดทำรายงานต่าง ๆ ที่จำเป็นสำหรับการบริหารและการตัดสินใจของผู้บริหาร จัดทำระบบสารสนเทศของโรงเรียน ใช้ในการเก็บข้อมูลโดยระบบฐานข้อมูล ใช้ในการจัดการเรียนการสอน

เทคโนโลยีสารสนเทศจึงเป็นสิ่งที่จำเป็นและสำคัญที่ช่วยให้ผู้บริหารปฏิบัติภารกิจได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมุ่งการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในระดับโรงเรียน เพื่อช่วยสนับสนุนในการบริหารงานด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุครุภัณฑ์ และด้านการจัดการศึกษาที่มีความจำเป็น การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เป็นกระบวนการดำเนินงานด้านเทคโนโลยีสารสนเทศในการเสาะแสวงหา การวิเคราะห์ การจัดเก็บ การจัดการ และการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพ ในการบริหารงานทั้งในปัจจุบันและอนาคต สถานศึกษา

ควรจะใช้คอมพิวเตอร์ให้มีศักยภาพเพื่อการจัดระบบสารสนเทศที่เป็นระบบที่ครบถ้วนถูกต้อง และเรียกใช้ ได้ทันเวลาในทุกสถานการณ์ การมีข้อมูลและสารสนเทศที่มีคุณภาพจะทำให้กระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ดำเนินไปได้อย่างมีคุณภาพ การจัดระบบสารสนเทศในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์สำหรับบุคลากรในทุกองค์กร (หวน พิณรุฬห์, 2548, หน้า 25)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

เนื่องจากมีผู้ตอบข้อเสนอแนะมีจำนวนไม่มาก จึงไม่อาจนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อเสนอแนะได้ แต่ก็ได้ทำการรวบรวมสรุปไว้เป็นข้อมูลเบื้องต้นดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรจัดงบประมาณในการส่งเสริมครูให้จัดหาและนำสื่อด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา ที่สอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา มาใช้ในการเรียนการสอนทุกระดับชั้น ส่งเสริมให้ครูได้รับการฝึกอบรม และศึกษาค้นคว้าพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง นำความรู้และทักษะจากการอบรมและศึกษาดูงานมาถ่ายทอดให้ผู้ร่วมงานรับทราบ เพื่อจะได้ทราบความก้าวหน้าทางด้านเทคโนโลยีทางการศึกษาไปพร้อม ๆ กัน

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเสนอให้ส่วนกลางจัดทำโปรแกรมมาตรฐานการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ให้ทุกโรงเรียนใช้โปรแกรมรูปแบบเดียวกัน พร้อมทั้งจัดฝึกอบรมให้กับทุกคนจนสามารถใช้งานได้จริง ตามแผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2557-2559 ตามยุทธศาสตร์ที่ 1 ข้อ 4.ส่งเสริมสนับสนุนและจัดให้ผู้สอนมีการพัฒนาและใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารที่ทันสมัยในการเรียนการสอน และข้อ 7. ผลักดันการบริหารจัดการเรื่องลิขสิทธิ์ในการพัฒนาตลอดจนถึงการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารให้เป็นของกระทรวงศึกษาธิการ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับความสามารถและความต้องการพัฒนา ของครูในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **พระราชบัญญัติข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 แก้ไข (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). **เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม** กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2557). **เทคโนโลยีการบริหารการศึกษา**. สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก http://www.drkanchit.com/general_articles/articles/general_24.html.
- จรัญ วรสาร. (2551). **ภาวะผู้นำผู้บริหารโรงเรียนในการบริหารและจัดการศึกษา ขวงชั้นที่ 3-4 ในจังหวัดกาฬสินธุ์ ตามทฤษฎีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**. วิทยานิพนธ์ คม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, สกลนคร
- จันทร์ธานี สงวณนาม. (2545). **ทฤษฎีแนวปฏิบัติการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บุคพอยท.
- จุฬากรณ์ มาเสถียรวงศ์. (2544). **นโยบายและยุทธศาสตร์ ทางการศึกษาแบบมุ่งอนาคต** สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561, จาก http://midnightuniv.org/midnight_2544/0009999444.html
- จำนงค ภูมิพันธุ์. (2533). **ศึกษาสภาพและปัญหาการใช้ไมโครคอมพิวเตอร์การศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ**. วิทยานิพนธ์. คม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, มหาสารคาม.
- จำลอง นักพ่อน. (2555). **เส้นทางสู่ผู้บริหารการศึกษามืออาชีพ**. สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561, จาก <http://www.moe.go.th/wijai/road%20map.htm>
- ชาตรี รัตนพิพิชัย. (2547). **ความสัมพันธ์ระหว่างการใช้ทักษะการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนกับการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาราชบุรี เขต 1**. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, กรุงเทพฯ.
- ชวิศ สมบัติวงศ์. (2556). **การมีส่วนร่วมในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์, สุรินทร์

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2523). **“ระบบสื่อการสอน” ในเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา.**

กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ณัฐธยาน์ โพธิ์ชาธาร. (2553). **การปฏิบัติงานตามมาตรฐานวิชาชีพของผู้บริหาร**

สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครสวรรค์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.

ดวงกมล กิ่งจำปา. (2555). **บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมงาน**

เทคโนโลยีทางการศึกษา. วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
ธัญบุรี, ปทุมธานี.

ถวิล อรัญเวศ. (2544). **นักบริหารมืออาชีพในยุคเขตพื้นที่การศึกษา, วารสารวิชาการ. 4(2),**
หน้า 15-19.

ทิพย์วิภา เทควิตาล. (2553). **การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำนโยบาย**
เทคโนโลยี สารสนเทศเพื่อการศึกษาไปปฏิบัติในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเซีย ฉบับมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์
, 4(1). หน้า 32

ทีทีแอนด์ที ต่อยอด WiMAX อนาคตธุรกิจของเมืองไร้สายความเร็วสูง, 2009. สืบค้นเมื่อ 27
มกราคม 2561, จาก [http://www.ecommerce-magazine.com/
index.php?option=com_content&task=view&id=2885&Itemid=65](http://www.ecommerce-magazine.com/index.php?option=com_content&task=view&id=2885&Itemid=65)

ธีระ รุญเจริญ. (2546). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา.** กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.

นิคม พันธุ์คำ. (2548). **บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้น**
พื้นฐานตาม มาตรฐานตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานปฏิรูป
การศึกษาในจังหวัดอุบลราชธานี, วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏ
อุบลราชธานี, อุบลราชธานี.

บัญชา อึ้งสกุล. (2542). **ผู้บริหารโรงเรียนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, กรุงเทพฯ.

ปฐม ปรีปนังกูร. (2554). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะ**
ของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวลำภู เขต 2,
วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.

- ประยูร อาคม. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มเครือข่าย
อำเภอ สังคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 1.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา,** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- พนม พงษ์ไพบูลย์. (2543). “อะไรคือเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา”, **วารสารข้าราชการครู.**
20 (4), หน้า 23-25
- พรชัย ภาพันธ์. (2547). “เมื่อโรงเรียนเป็นนิติบุคคล ทุกคนต้องพร้อมที่จะเปลี่ยนแปลง”,
วารสารวิชาการ. 1 (1), หน้า 44.
- พัฒนา อาท้าว. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนอง
เรือสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม.,
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น
- เพ็ญพิชญา ภาไฉ่โอง. (2552). **การรับรู้ในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการ
สถานศึกษาและผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนในสังกัดเทศบาลบุรีและจังหวัด
สระบุรี.** วิทยานิพนธ์ กศ.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี, ลพบุรี.
- ไพพรรณ เกียรติโชติชัย. (2545). **กระบวนการค้นคว้าใหม่แห่งการศึกษาในทศวรรษที่ 21.**
กรุงเทพฯ : การศึกษา.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2551). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา.** ชลบุรี:
มนตรี.
- ยี่น ภู่วรรณ. (2551). **การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีอินเทอร์เน็ตและเทคโนโลยีมัลติมีเดีย
เพื่อการศึกษาและ ประเด็นการวิจัย.** ขอนแก่น: สำนักพิมพ์แห่ง
มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วรรณชัย กุศลศาสตร์. (2552). **แนวทางปฏิบัติงานเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาของ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครนายก.**
วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, พระนครศรีอยุธยา.
- วรรณมา หมาดเท่ง. (2551). **บทบาทของผู้บริหารที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการกิจกรรม
พัฒนาผู้เรียนของโรงเรียนเอกชนในกรุงเทพมหานคร** วิทยานิพนธ์ คศ.ม.,
มหาวิทยาลัยศิลปากร, กรุงเทพฯ.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. (2517). **เทคนิควิทยาการศึกษา นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา.**
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ครุสภา ลาดพร้าว.

- วิโรจน์ สารรัตน์. (2542). **การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา**,
กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ
- วีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. 2539. **แนวคิดในการบริหารสถาบันการศึกษา: ทฤษฎีและการปฏิบัติ.**, ค.ศ. และ ค.ม., จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- คักดา ไชกิจเจริญ. (2549). **การจัดการเรียนการสอน e-Learning ให้มีประสิทธิภาพ.**
ขอนแก่น: คลังน่านาวิทยา.
- ศักดิ์ไทย สุรกิจบวร. (2545). **จิตวิทยาสังคม.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาสน.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2539). **การบริหารการตลาดยุคใหม่.** กรุงเทพฯ: สมาคมส่งเสริมเทคโนโลยี (ไทย-ญี่ปุ่น).
- สมยศ นาวิการ. (2540). **การบริหารและพฤติกรรมองค์การ เรื่องการจูงใจ: จากแนวความคิดไปสู่การประยุกต์ใช้,** กรุงเทพฯ: บรรณกิจ.
- สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ และคณะ. (2543). **รายงานการวิจัยเอกสารเรื่องใบอนุญาตประกอบวิชาชีพผู้บริหาร.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- สานิตย์ กายาพาด และคณะ. (2542). **เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อชีวิต.** กรุงเทพฯ: ซีเอ็ดยูเคชั่น.
- สินีนารถ ชატะกาญจน์. (2551). **บทบาทของเทคโนโลยีกับการจัดการศึกษา.** สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก <https://www.gotoknow.org/posts/169187>
- สุภัทกาญจน์ ฤทธิละคร. (2548). **ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 3 (กรณีศึกษา).** การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2555). **ภาวะผู้นำของนักบริหารการศึกษามีอาชีพ.** สืบค้นเมื่อ 20 มกราคม 2561, จาก http://www.supatta.haysamy.com/leader_pro.html
- สุริยา นทีศิริกุล. (2546). **สภาพและปัญหาการจัดระบบข้อมูลและสารสนเทศในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอโพนทอง จังหวัดร้อยเอ็ด.** ปริญญาโท กศ.ม., มหาวิทยาลัยบูรพา, ชลบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). **คุณภาพของครูสู่คุณภาพการเรียนรู้.** โดย สุรัตต์ หลาบมาลา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (2556). (ร่าง) แผนแม่บทเทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสารเพื่อการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2557–2559. กรุงเทพฯ:
 สำนักพิมพ์แห่งมหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2543). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542.**
 กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการเทคโนโลยีสารสนเทศแห่งชาติ. (2545). **กรอบนโยบาย
 เทคโนโลยี สารสนเทศ ระยะ 2544–2553 ของประเทศไทย.** กรุงเทพฯ: ศูนย์
 เทคโนโลยี อิเล็กทรอนิกส์ และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ.
- สำนักงานมาตรฐานวิชาชีพ. (2548). **ข้อบังคับคุรุสภาว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพและ
 จรรยาบรรณของวิชาชีพ พ.ศ. 2548.** กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2539). **ทักษะที่จำเป็นสำหรับผู้บริหารการศึกษา.เอกสาร
 ประกอบคำสอน.** กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- หวน พิณรุฬพันธ์ . 2548. **การบริหารการศึกษา: นักบริหารมืออาชีพ.** นนทบุรี: พิณรุฬพันธ์-
 การพิมพ์.
- อมรรวิชัย นาคทรพรพ (2542). **ปัญญาพล โครงการการศึกษาไทยยุคโลกาภิวัตน์.**
 กรุงเทพฯ: เจ พิล์มโปรดิวเซอร์.
- อนันท์ งามสะอาด. (2552). **ภาวะผู้นำสำหรับนักบริหาร** สืบค้นเมื่อ 22 มกราคม 2561, จาก
<https://www.gotoknow.org/posts/372538>
- อุทัย บุญประเสริฐ. (2540). **หลักสูตรและการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน.** กรุงเทพฯ:
 เอส. ดีเพรส.
- Abraham H. Maslow. (1943). **A Theory of Human Motivation**, Martino Fine Books.
- Adam, J. Stacy. (1965). “Inequity in Social Exchange” **Advances in experimental
 Psychology. Vol 2**, New York: Academic Press.
- Alderfer, Clayton P. (1976). **ERG Theory of Motivation Clayton Alderfer's revision of
 Abraham Maslow.** New York: Harper and Row.
- Andrew E. Fluck. 2003. **Integration or Transformation? A cross – national study of
 Information and Communication Technology in School Education.**
 Retrieved January 25, 2018 from
<http://www.educ.utas.edu.au/users/afluck/thesis/>

- Bradford, & Cohen. (1984). **Managing for excellence**, New York: John Wiley & Sons Inc.
- Caldwell, B. (2000). **A Blueprint of Successful Leadership in an Era of Globalization in Learning**. Rajabhat Institute Chombung, 10 November 2000. Ratchaburi : Rajabhat Institute
- Campbell, Donald and others. (1983). **“English in International Settings : Problems and Their Causes. “In Readings in English as an International Languages**, Hawaii: Pergamon Institute of English.
- Coats, Thomas. (1986, October). **Education Community**. *College*, 57 (4), pp.151–152.
- Coleman, L. A. (2008). **The role of school administrator as knowledge manager: A process for school improvement**. New Jersey: Princeton University Press.
- Conger, J.A. (1989). **The charismatic leader: Behind the mystique of exceptional leadership**. San Francisco: Jossey–Bass.
- Cornish, Edward. (2005). **The Study of the Future**. (5th ed.), Washington D.C.: World Future Society.
- Dorothy Bennett, and others. (2000). **It All Depends : Strategies for Designing Technologies for Education Change**. Retrieved January 23, 2018 from <http://121.org/ict/2000/papers/265a.pdf>
- Douglas McGregor. (1906) **The human side of enterprise**, New York: McGraw–Hill.
- Drake, Thelbert L. and William H. Roe. 1986. **The Principalship**. (3rd ed.) New York: Macmillan.
- Gibson, & Donnelly. (1988). **Organizations : Behavior, Structure, Process.**, New York, McGraw–Hill.
- Good, Carter V. (1973). **Dictionary of Education**. New York: McGraw–Hill Book.
- Greene, J.C. (1992). **A study of principals’ preception of their involvement in decision making processes: It’s on their joy performance**. Dissertation Abstracts International.
- Gunningham, W.G., & Cordeiro, D.A. (2000). **Educational administration ; A problem based approach**. Boston: Allyn and Bacon.

- Haimann, T., Scott, W.G., & Connor, P.E. (1985). **Management** (5th ed.). Massachusett: Houghton Mifflin.
- Herzberg, Frederick, Mausner, Bernard, Barbara B Snyderman, (1959). **The Motivation to Work** (2nd ed.), New York: John Wiley & Sons, cop.
- Hoy, Wayne K. and Cecil G, Miskel. (2001). **Educational Administration : Theory, Research and Practice.** (6th ed.), New York: Mc Graw – Hill.
- Hoy, W. K. & Miskel, C. G. (1996). *Educational administration: Theory, research, and practice, 5th edition.* New York: McGraw–Hill.
- Kaplan, L.S. & Owings, W.A. (2002). **The politics of teacher quality: implications for principals.** 86, 22–41.
- Kencth. (1955). **Innovation and Information Technology.** Retrieved January 25, 2018, from <http://kittipong01.blogspot.com/p/2.html>.
- Knezevich, S. J. (1984). **Administration of Public Education.** (4th ed.), New York: Harper and Row.
- McClelland, D.C. (1961). **Human Motivation.** New York: Cambridge University.
- R. Wayne Mondy & Shane R. Premeaux. (1995): **Management: Concepts, Practices, and Skills.,** New Jersey: Prentice Hall.
- Robert Lee Katz. (1974). **Skills of an Effective Administrator.** Harvard Business Press.
- Sayfarth, J.T. (1999). **The Principal : New leadership for new challenge.** New Jersey: Prentice Hall.
- Smith, E.D. and others. (1961). **The Educator's Encyclopedia.** New Jersey: Prentice–Hall.
- Stephen P. Robbins, (1998). **Organizational Behavior: Concepts, Controversies, Applications.,** New Jersey: Prentice Hall.
- Vroom, H Victor. 1964. **Work and Motivation.** New York: Wiley and Sons Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายอรรณพ จูจันทร์	รองผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
เชียงราย เขต 1
2. ดร.วิลาวัลย์ โพธิ์ทอง	อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีศึกษา
วิทยาลัยการศึกษามหาวิทยาลัยพะเยา
3. นางสาวนิศากร ชันใจ	ครูรักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการ
โรงเรียนบ้านห้วยชมภู อำเภอเมืองเชียงราย
จังหวัดเชียงราย

ภาคผนวก ข เครื่องมือการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

คำชี้แจง

งานวิจัยนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา

ผู้วิจัยขอความอนุเคราะห์ผู้บริหาร กรุณาตอบแบบสอบถามทุกข้อ ตามความคิดเห็นของท่าน คำตอบของท่าน ผู้วิจัยจะถือเป็นความลับและใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อท่านหรือการปฏิบัติงานของท่าน แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารใน 2 ด้าน คือ 1. ด้านการเรียนการสอน และ 2. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

ตอนที่ 3 แบบสอบถามข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

ผู้วิจัยขอขอบคุณท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นางสาวศศิภาญ์ แจ่มงามนกุล
นิสิตปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

คำชี้แจง แบบสอบถามชุดนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา มีทั้งหมด 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () ให้ตรงกับความเป็นจริง

1) สถานภาพ จำแนกเป็น

- () ผู้อำนวยการ
() รักษาการผู้อำนวยการ

2) เพศ จำแนกเป็น

- () ชาย
() หญิง

3) อายุ จำแนกเป็น

- () น้อยกว่า 35 ปี () 36 – 45 ปี
() 46 – 55 ปี () 56 ปีขึ้นไป

4) ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี () ปริญญาตรี
() ปริญญาโท () ปริญญาเอก

5) ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

- () 1 – 5 ปี () 6 – 10 ปี
() 11 – 15 ปี () 16 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารใน 2 ด้านคือ 1. ด้านการเรียนการสอน และ 2. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

คำชี้แจง โปรดอ่านข้อความอย่างละเอียดและทำเครื่องหมาย ✓ ในช่องด้านขวามือเพียงช่องเดียวตามความคิดเห็นของท่าน ซึ่งแต่ละช่องมีความหมาย ดังนี้

ระดับของบทบาท 5 หมายถึง มากที่สุด
 ระดับของบทบาท 4 หมายถึง มาก
 ระดับของบทบาท 3 หมายถึง ปานกลาง
 ระดับของบทบาท 2 หมายถึง น้อย
 ระดับของบทบาท 1 หมายถึง น้อยที่สุด

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1	ระดับของบทบาท				
	5	4	3	2	1
ด้านการเรียนการสอน					
1. จัดการประชุม วางแผน กำหนดนโยบาย และเป้าหมายในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน					
2. ส่งเสริมให้ผู้สอนศึกษาหลักสูตร คู่มือ และสื่อการเรียนการสอน ที่ต้องใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา					
3. ให้คำแนะนำกับผู้สอนในการวางแผนจัดกิจกรรมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน					
4. ส่งเสริมให้ผู้สอนมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และช่วยเหลือกันในสถานศึกษาเดียวกัน ในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน					
5. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาของสถานศึกษาให้ดียิ่งขึ้น					
6. ส่งเสริมให้ทุกกลุ่มสาระทำการค้นคว้าวิจัยในการใช้สื่อสารสนเทศทางการศึกษาให้มากขึ้น					
7. ส่งเสริมให้บุคลากรสามารถแก้ไขปัญหาเบื้องต้นเกี่ยวกับอุปกรณ์คอมพิวเตอร์ ระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้เป็นอย่างดี					
8. ส่งเสริมให้มีการจัดฝึกอบรมและพัฒนาความรู้ใหม่ ๆ ให้กับผู้สอน ในการใช้เทคโนโลยี					
9. สารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอ					
10. จัดหาสื่อและอุปกรณ์ที่ถูกต้องตามกฎหมาย เพื่อใช้งานอย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ					

บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1	ระดับของบทบาท				
	5	4	3	2	1
ด้านการเรียนการสอน (ต่อ)					
11. จัดหาอุปกรณ์ให้ครูทำการบันทึกวีดิโอการสอน มาจัดทำไฟล์ภาพและเสียง บรรจุไว้ในคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล เพื่อเป็นแหล่งเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถทบทวนบทเรียนได้ตลอดเวลา					
12. จัดหาให้ครูและนักเรียนได้ใช้ระบบสื่อสารไร้สาย(อินเทอร์เน็ต)ที่มีความเสถียร และมีประสิทธิภาพ					
13. สนับสนุนให้นักเรียนเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ของโรงเรียนผ่านระบบสื่อสารไร้สาย(อินเทอร์เน็ต)ได้ตลอด 24 ชั่วโมง					
14. ส่งเสริมให้ครูทำการวางแผนออกแบบการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อการเรียนการสอน					
15. ส่งเสริมให้ครูได้เรียนรู้/พัฒนาตนเอง โดยใช้การศึกษาทางไกลจากผู้ทรงคุณวุฒิในด้านต่าง ๆ					
16. จัดหาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) ตามหลักสูตรของกระทรวง ศึกษาธิการ และหนังสือที่เป็นประโยชน์สอดคล้องกับหลักสูตร					
17. ส่งเสริมให้มีการลดการใช้กระดาษในการเรียนการสอน ในวิชาที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์แทนได้					
บทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1	ระดับของบทบาท				
5	4	3	2	1	
ด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนรู้					
1. ส่งเสริมให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประกันคุณภาพการศึกษา					
2. ส่งเสริมการให้ครูใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเก็บข้อมูลผลการเรียนและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน					
3. ส่งเสริมให้ครูมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการประเมินผลการเรียนการสอน					
4. ส่งเสริมให้ครูและนักเรียนใช้งานเทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีความรับผิดชอบ					
5. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ก่อนและหลังการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน					
6. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแบบสำรวจความพึงพอใจของผู้เรียนในการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษาในการเรียนการสอน					
7. ส่งเสริมให้ครูทำการวัดผลและประเมินผลอย่างต่อเนื่องควบคู่ไปกับการเรียนการสอน					
8. ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการประเมินวิเคราะห์มาปรับปรุงการเรียนการสอน					
9. สนับสนุนให้ครูจัดทำระบบแจ้งผลสัมฤทธิ์ของนักเรียนให้ผู้ปกครองรับทราบทุกเทอมผ่านช่องทางสื่อสารดิจิทัล					
10. สนับสนุนให้ครูแจ้งผลสัมฤทธิ์ให้นักเรียนทราบผ่านระบบคอมพิวเตอร์					

ตอนที่ 3 แบบสอบถาม ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1. ด้านการเรียนการสอน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ-สกุล	นางสาวศศิภาณูจน์ แแบ่งงามนวกุล
วัน เดือน ปี เกิด	22พฤศจิกายน 2528
สถานที่เกิด	เชียงราย
วุฒิการศึกษา	ค.บ.5ปี (การศึกษาปฐมวัย)มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย
ที่อยู่ปัจจุบัน	693/22หมู่24 ต.รอบเวียงอ.เมือง จ.เชียงราย 57000
ผลงานตีพิมพ์	ศศิภาณูจน์ แแบ่งงามนวกุล (ผู้บรรยาย). (16 มิถุนายน 2561). บทบาท ของผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 1. ในการประชุมวิชาการ บัณฑิตศึกษา ครั้งที่ 4 (หน้า691-703) . พะเยา. อาคารเรียนรวม (PKY) มหาวิทยาลัยพะเยา

